

9ր 25.12.2017
այց 15017501

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
ՀՐԱՄԱՆ

No 1328-Ձ

«Գ» Երջ 15.12.2017թ.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.05.5 «ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.05.01.5 «ՏԵԽՆԻԿ - ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2012Թ. ՄԱՐՏԻ 22-Ի
N 199-Ն ՀՐԱՄԱՆԸ ՈՒԺԸ ԿՈՐՅՐԱԾ ՃԱՆԱՉԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ կետի, «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 72-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներով և հիմք ընդունելով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2012 թ. մարտի 22-ի N 333-Ն որոշման հավելվածով հաստատված կարգի 19-րդ կետը և ՀՀ ԿԳ նախարարության «Կրթության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ «Մասնագիտական կրթության և ուսուցման զարգացման ազգային կենտրոն» հիմնարկի կողմից ներկայացված՝ ոլորտային հանձնաժողովի փորձագիտական դրական եզրակացությունը.

ՀՐԱՄԱՅՈՒՄ ԵՄ՝

1. Հաստատել միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 «Հողաշինարարություն» մասնագիտության 0811.05.01.5 «Տեխնիկ - հողաշինարար» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:

2. Ուժը կորցրած ճանաչել Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2012թ. մարտի 22-ի «Միջին մասնագիտական կրթության 3101 «Հողաշինարարություն» մասնագիտության պետական կրթական չափորոշիչը հաստատելու և Հայաստանի Հանրապետության կրթության և գիտության նախարարի 2009 թ. դեկտեմբերի 7-ի N 1056-Ն հրամանը ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N 199-Ն հրամանը:

3. Նախարարության աշխատակազմի նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և իրավաբանական վարչությունների պետերին՝ սահմանված կարգով հրամանը ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն՝ պետական գրանցման:

4. Հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել՝ նախարարի տեղակալ Մանուկ Մկրտչյանին:

ԼԵՎՈՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

**ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.05.5 <<ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ>>
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.05.01.5 <<ՏԵԽՆԻԿ - ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐ>> ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ
ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ**

ԳԼՈՒԽ 1.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն չափորոշիչը սահմանում է միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2016թ. հուլիսի 7-ի 714-Ն որոշմամբ հաստատված Հայաստանի Հանրապետության որակավորումների ազգային շրջանակի 5-րդ մակարդակի 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորմանը ներկայացվող պահանջները, հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, ուսանողների ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և առավելագույն ծավալները:

2. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ - հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը կարող է իրականացվել ուսուցման հետևյալ ձևերով՝

- 1) առկա,
- 2) հեռակա,
- 3) դրսեկություն (էքստեռնատ):

3. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացման համար սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.

- 1) կրթության առկա ձևով.
 - ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 3 տարի,
 - բ. հիմնական կրթության հիմքով՝ 4 տարի,
- 2) կրթության հեռակա ձևով.
 - ա. միջնակարգ կրթության հիմքով՝ 4 տարի,

3) դրսեկության (էքստեռնատ) ձևով կրթության հիմքը և ուսուցման տևողությունը որոշում է ուսումնական հաստատությունը՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հիմնական կրթական ծրագրերի հեռավար (դիստանցիոն) և դրսեկությամբ (էքստեռնատով) ուսուցման կարգերը հաստատելու մասին» N 1028-Ն որոշման:

4. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ - հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալը 3816 ժամ է, առավելագույն ծավալը՝ 6480 ժամ: Հիմնական կրթության հիմքով հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 52 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.05.5 <<ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ>> ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.05.01.5 <<ՏԵԽՆԻԿ - ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐ>> ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍՆԱԳԵՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՌՈՒԹՅԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ - հողաշինարար>> որակավորման մասնագետի մասնագիտական գործունեության բնութագիրը տրվում է ըստ զբաղմունքների տեսակների և մասնագիտական պարտականությունների:

6. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտությամբ մասնագետն իրականացնում է հետևյալ զբաղմունքները՝

- 1) երկրաբաշխներ, քարտեզագիրներ և տեղանքագիրներ,
- 2) գյուղատնտեսներ և մասնագետներ՝ հարակից,
- 3) տեխնիկներ՝ արդյունաբերության և քաղաքացիական շինարարության,
- 4) գծագրողներ,
- 5) մասնագետներ՝ գյուղատնտեսության և անտառային տնտեսության,
- 6) խորհրդատուներ՝ գյուղատնտեսության և անտառային տնտեսության

7. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ - հողաշինարար>> որակավորմամբ մասնագետի մասնագիտական պարտականություններն են.

1) շինարարական օբյեկտները ճշգրիտ բնական տեսքի բերելն ապահովող երկրաբաշխական աշխատանքներ կատարելը, շենքերի, ջրանցքների, ճանապարհների շինարարության նպատակով հողահատկացումը հիմնավորելու համար աշխարհագրական նյութեր պատրաստելը,

2) տեղագրական, աշխարհագրական և այլ քարտեզներ, հողային կադաստրեր կազմելու և նորացնելու նպատակով տարբեր մեթոդներով երկրագնդի մակերևույթի տեղանքագրական նկարահանումներ կատարելը, նկարահանումների ժամանակ օգտագործվող գործիքները ստուգելն ու կարգավորելը,

3) երկրաբաշխական և տեղանքագրական աշխատանքներ կատարելու նորագույն մեթոդներ կիրառելը,

4) հողի կառուցվածքը և բաղադրությունը, հողագործության և անտառաբուծության ագրոկլիմայական շրջաններն ուսումնասիրելը, հողերի բերրիության, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերքատվության բարձրացման ագրոտեխնիկական միջոցառումներ մշակելը, հակաէրոզիոն և ջրատեխնիկական պարզ կառույցների շինարարությունը,

5) հետազոտություններ կատարելը, վայրի բնությունը պահպանելու և արոտավայրերը խնայողաբար օգտագործելու նոր մեթոդներ մշակելը կամ գործողները կատարելագործելը,

6) շինարարական նյութերի և հողերի նմուշների լաբորատոր ու դաշտային ստուգումներ կատարելը կամ դրանց օգնելը,

7) պարզ նախագծերի մշակմանը մասնակցելը, մասնագրեր և այլ տեխնիկական փաստաթղթեր կազմելը, պարզագույն հաշվարկներ կատարելը,

8) նախագծեր կազմելու համար տվյալներ հավաքելը և պահանջվող նյութերի ու աշխատանքի ծավալը և արժեքը որոշելը, նախագծերի իրացման համար անհրաժեշտ աշխատանքային ու նյութական ծախսերի քանակը և արժեքը մասնագրերին համապատասխան որոշելուն օգնելը,

9) դժվար պատճենահանվող և թվային տվյալներ պարունակող աշխատանքային գծագրեր, քարտեզներ ստեղծելու և փոփոխելու, թվային տեղեկատվություն պարունակող այլ կորագծեր մշակելու համար համակարգչային սարքավորումներ կամ փոխարկման աղյուսակներ օգտագործելը,

10) մասնագիտացման իր բնագավառում ընթերակայելը և գիտափորձեր, փորձարկումներ ու վերլուծություններ կատարելը,

11) տեսական ու գործնական գիտելիքներն աշխատանքի ընթացքում ծագող խնդիրները բացահայտելու և լուծելու համար կիրառելը,

12) գյուղատնտեսությունում և անտառային տնտեսությունում կիրառվող ժամանակակից մեթոդներին ու տեխնոլոգիաներին, բնական պաշարների և շրջակա միջավայրի պահպանության միջոցառումներին ու հողի քայքայման դեմ պայքարի խնդիրներին առնչվող խորհրդատվություն մատուցելը,

13) այլ մասնագետների հետ համագործակցությունը և խորհրդատվությունը,

14) բովանդակությամբ կից պարտականություններ կատարելը:

ԳԼՈՒԽ 3.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.05.5 <<ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ>>

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.05.01.5 <<ՏԵԽՆԻԿ-ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐ>> ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

8. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի նկատմամբ ընդհանուր պահանջները սահմանվում են շրջանավարտին ներկայացվող ընդհանուր պահանջների համաձայն:

9. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է՝

- 1) ունենա մասնագիտական գործունեության տվյալ բնագավառում իր մասնագիտական դերին անհրաժեշտ կարողությունները ձևավորելու համար պահանջվող տեսական ու գործնական գիտելիքներ,
- 2) դրսևորի աշխատանքային և մասնագիտական պարտականությունները կատարելու ընթացքում գործընկերների և ղեկավարների հետ հաղորդակցվելու, մասնագիտական և ընդհանուր բնույթի հարցեր ներկայացնելու, դրանք պարզաբանելու կարողություն,
- 3) ունենա որոշակի փոփոխվող իրավիճակներում առաջացած խնդիրներին մասնագիտական տիպային և այլընտրանքային լուծումներ առաջարկելու կարողություն,
- 4) դրսևորի մասնագիտական խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ փաստերը և տեղեկատվությունը համադրելու և ամբողջության մեջ դիտարկելու, ինչպես նաև քաղաքացիական գիտակցություն ցուցաբերելու կարողություն,
- 5) ունենա մասնագիտական գործունեության գործառույթները սահմանված նորմերին համապատասխան իրականացնելու հմտություններ,
- 6) ցուցաբերի իր և աշխատակիցների (առկայության դեպքում) մասնագիտական կարիքները գնահատելու և դրանց կարգավորման վերաբերյալ առաջարկություններ ներկայացնելու կարողություն,
- 7) ունենա մասնագիտական կարողությունների պարբերաբար կատարելագործման ձգտում և ինքնուսուցման կարողություն,
- 8) ցուցաբերի մասնագիտական և ընդհանուր բնույթի անհրաժեշտ տեղեկատվություն փնտրելու, դրանցից օգտվելու և դրանք նպատակային օգտագործելու կամ փոխանցելու կարողություն,
- 9) ունենա աշխատակիցների (առկայության դեպքում) աշխատանքները կազմակերպելու կամ գործընկերային հարաբերությունները (լիազորության դեպքում) ըստ կարողությունների և մասնագիտացման համակարգելու հմտություններ,
- 10) ընթացիկ մասնագիտական խնդիրների լուծման ժամանակ ցուցաբերի ռազմավարական մոտեցումների տարրեր կիրառելու կարողություն:

ԳԼՈՒԽ 4.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.05.5 <<ՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ>> ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.05.01.5 <<ՏԵԽՆԻԿ - ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐ>> ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

10. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Ողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի բովանդակության պարտադիր նվազագույնի նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների, առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական կարողությունների բնագավառում շրջանավարտին ներկայացվող պահանջների համաձայն:

11. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը ընդհանուր հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է՝

1) իմանա ՀՀ Սահմանադրության, զբաղվածության տվյալ բնագավառը կարգավորող հիմնական նորմատիվ ակտերի, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական դրույթները,

2) տիրապետի հայոց լեզվին,

3) հաղորդակցվի առնվազն երկու օտար լեզուներով,

4) տիրապետի առողջ կենսակերպ վարելու, հիգիենայի և ֆիզիկական կուլտուրայի կանոններին,

5) գիտելիքներ ունենա ազգային և համաշխարհային պատմության և մշակույթի վերաբերյալ,

6) ունենա անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների վերաբերյալ ընդհանուր տեղեկություններ,

7) ցուցաբերի կիրառական տնտեսագիտության հիմնադրույթների, մասնագիտական գործունեության բնագավառի տնտեսական երևույթների և հարաբերությունների առանձնահատկությունների, մակրոտնտեսության և միկրոտնտեսության օրենքների, անցումային շրջանի տնտեսության առանձնահատկությունների իմացություն:

8) իմանա էկոլոգիական հիմնական հասկացությունների բովանդակությունը, բնապահպանական գլոբալ և տարածաշրջանային հիմնախնդիրների դրույթները,

9) պատկերացում ունենա արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետի արտակարգ իրավիճակներում գործելու հիմնական սկզբունքներին և մոտեցումներին, տեղյակ լինի փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառուցվածքին և ձևերին, օգտագործի անհատական պաշտպանության միջոցներ:

12. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլներով սահմանված առանցքային հմտություններին:

13. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով շրջանավարտը պետք է տիրապետի աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլներով ըստ մասնագիտացումների սահմանված ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողություններին:

ԳԼՈՒԽ 5.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.05.5 <<ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ>>

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.05.01.5 <<ՏԵԽՆԻԿ - ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐ>> ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ

14. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ- հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) ուսումնական պարապմունքներ վարող դասախոսը պետք է ունենա դասընթացի բնույթին համապատասխանող միջին կամ բարձրագույն մասնագիտական կրթության որակավորում, կամ տվյալ մասնագիտական զբաղվածության բնագավառում աշխատանքային գործունեության փորձ՝ եթե տվյալ դասընթացի ուղղությամբ միջին կամ բարձրագույն կրթություն Հայաստանի Հանրապետությունում չի իրականացվում: Հատուկ մասնագիտական դասընթացները վարող դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է,

2) ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա տվյալ մասնագիտությամբ մասնագիտական աշխատանքի փորձ և մասնագիտական կրթություն:

3) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

15. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության ուսումնամեթոդական ապահովության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) հաստատությունը պետք է ունենա մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների և մոդուլների ծրագրային բովանդակությանը համապատասխանող ուսումնական, մեթոդական և տեղեկատվական նյութեր (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա և այլն), գնահատման և ատեստավորման նպատակով օգտագործվող նյութեր, ուսումնական գործընթացի արդյունավետ իրականացմանը նպաստող այլ նյութեր, ուղեցույցներ:

16. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ պահանջները սահմանվում են ըստ ուսումնական կաբինետների, լաբորատորիաների, սպորտային համալիրի: Դրանց հագեցվածությունը որոշվում է ուսումնական ծրագրերի պահանջներին համապատասխան:

1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի,

բ. ռուսաց և օտար լեզուների,

գ. գծագրության,

- դ. տնտեսագիտության,
- ե. գյուղատնտեսական և մելիորատիվ շինարարական մեքենաների,
- զ. ավարտական ամփոփիչ ատեստավորման նախապատրաստման,
- է. համակարգչային:

2) Ուսումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝

- ա. ուսուցման տեխնիկական միջոցների,
- զ. գեոդեզիայի և քարտեզագրության:

3) Սպորտային համալիր՝

- ա. մարզադահլիճ,
- բ. մարզահրապարակ,

Կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ, արհեստանոցներ:

17. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

- 1) առկա ուսուցման ձևի համար ուսումնական տարվա սկիզբը սեպտեմբերի 1-ն է, իսկ հեռակա, դրսեկության (էքստեռնատ) ձևի համար սահմանվում է ուսումնական պլաններով,
- 2) ուսումնական յուրաքանչյուր տարվա տևողությունը սահմանվում է ուսումնական պլանով,
- 3) ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանձանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները,
- 4) ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն և պարտադիր պարապմունքների շաբաթական ծավալը չպետք է գերազանցի 36 ժամը՝ առանց նախասիրական առարկաների, խորհրդատվությունների և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքների բեռնվածության,
- 5) հեռակա ուսուցման ձևի դեպքում ուսանողների հետ պարտադիր պարապմունքների տարեկան ծավալը առնվազն 160 ժամ է,

6) ուսումնական խմբի համար խորհրդատվության տարեկան ծավալը կազմում է մինչև 100 ժամը,

7) նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ծավալը (առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները յուրաքանչյուր ուսումնական տարում որոշվում է հաշվի առնելով ուսանողների ընտրությունը:

18. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) մասնագիտության հիմնական կրթական ծրագիրը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և/կամ առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաներ,

2) պրակտիկայի յուրաքանչյուր տեսակի տևողությունը սույն չափորոշչով սահմանված պրակտիկայի ընդհանուր տևողությանը համապատասխան սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով,

3) պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում է ուսումնական հաստատությունը.

4) ուսումնական պրակտիկաներն անցկացվում են պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում և տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական արհեստանոցներում, ուսումնափորձական տեղամասերում, ուսումնական հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև կազմակերպություններում, հաստատություններում,

5) արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:

19. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ - հողաշինարար>> որակավորման ուսանողների ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) ուսումնառության ընթացքում բոլոր ուսանողները պարբերաբար ատեստավորվում են, որի նպատակը ըստ սույն չափորոշչով սահմանված կարողությունների տարրերի նրանց ձեռքբերումները հավաստող վկայություններ ստանալն է,

2) ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ժամկետների, անցկացման ձևի և ներառվող նյութի ծավալի մասին,

3) պետական ամփոփիչ ատեստավորումը երաշխավորվում է անց կացնել ավարտական (դիպլոմային) աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով,

4) պետական ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա ստուգել շրջանավարտի մասնագիտական կարողությունների և հմտությունների համապատասխանությունը սույն չափորոշչով 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ - հողաշինարար>> որակավորման մասնագետի համար սահմանված պահանջներին:

ԳԼՈՒԽ 6.

ՄԻՋԻՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 0811.05.5 <<ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ>>

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ 0811.05.01.5 <<ՏԵԽՆԻԿ - ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐ>> ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ

ՄՈԴՈՒԼԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ ԵՎ ԴՐԱ

ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

20. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ - հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար հաստատությունը կազմում և հաստատում է առանցքային հմտությունների, ընդհանուր և հատուկ մասնագիտական մոդուլների, ընտրովի դասընթացի ուսումնական ծրագրերը, կրթության կառավարման պետական լիազորված մարմնի երաշխավորած ձևին համապատասխան ուսումնական պլանը՝ հաշվի առնելով 3-րդ աղյուսակում բերված օրինակելի ուսումնական պլանը:

21. Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող հաստատությունը սույն չափորոշչի հիման վրա մոդուլային ուսումնական ծրագրերը և ուսումնական պլանը կազմելու ժամանակ՝

1) կարող է փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը՝ պահպանելով մասնագետի (շրջանավարտի) կարողություններին և հմտություններին ներկայացվող պահանջները,

2) պետք է մոդուլների արդյունքներին և դրանց կատարման չափանիշներին համապատասխան ուսումնական ծրագրերը մշակելիս հաշվի առնի գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,

3) պետք է առարկայի և /կամ/ մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշի տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,

4) պետք է միջանկյալ ատեստավորման ընդհանուր շաբաթների սահմաններում որոշի ըստ կիսամյակների այս ատեստավորմանը հատկացվող ժամանակը,

5) պետք է մասնագիտության նկարագրին համապատասխան տվյալ որակավորման ամբողջացման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը հաշվի առնելով՝ կազմի և հաստատի ընտրովի դասընթացների ուսումնական ծրագրերը,

6) օգտվելով երաշխավորված ձևում տրված պարզաբանումներից՝ պետք է կազմի ուսումնական պլանի կիրառման պարզաբանումները,

7) պետք է պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշի ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,

8) պետք է սույն չափորոշչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերին համապատասխան ընտրի ամփոփիչ ատեստավորման ձևը:

Հավելված 1

Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5

<<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5

<<Տեխնիկ-հողաշինարար>> որակավորման պետական

կրթական չափորոշիչի

Աղյուսակ 1

Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ - հողաշինարար>>

որակավորման որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ>>		
1.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-Հ-5-17-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի անձնական շփման ունակությունները, ակտիվացնել միջանձնային հաղորդակցության հնարավորությունները, ձևավորել աշխատանքային և մասնագիտական գործունեության ընթացքում նպատակային հաղորդակցման, գործնական կապերի ու հարաբերությունների ստեղծման կարողությունը:
3.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը ուսումնառության յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հաղորդակցության դերն ու նշանակությունը անձնական և մասնագիտական նպատակների իրականացման համար
7.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում հաղորդակցման անհրաժեշտությունը անձի ինքնադրսևորման և գործարար

		<p>հաջողությունների համար,</p> <p>2) ներկայացնում է շփման և անձնական հաղորդակցման ձևերը, բաղադրիչները,</p> <p>3) ներկայացնում է գործնական հաղորդակցման եղանակները, բաղադրիչները,</p> <p>4) շփման հնարավորությունը ուղղորդում է նպատակային հաղորդակցմանը,</p> <p>5) անձնական հատկանիշները օգտագործում է գործնական հաղորդակցության մեջ:</p>
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել ուղղակի հաղորդակցման ձևերը
9.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում ուղղակի հաղորդակցման ձևերը,</p> <p>2) բանավոր հաղորդակցման ժամանակ վարում է զրույց, արձագանքում է հարցադրումներին,</p> <p>3) հանդես է գալիս հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնում է հստակ և նպատակային խոսք,</p> <p>4) ուղղակի հաղորդակցման ընթացքում հայտնում է տեսակետ, դրսևորում է հետաքրքրություններ, հաճոյախոսում է,</p> <p>5) մասնակցում է քննարկումների և բանավեճերի, պահպանում է համագործակցության շարունակականությունը:</p>
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել անուղղակի հաղորդակցման ձևերը
11.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում անուղղակի հաղորդակցման ձևերը,</p> <p>2) կազմում և ձևակերպում է գրավոր խոսք՝ պահպանելով նպատակայնությունն ու էթիկան,</p> <p>3) օգտագործում է տեղեկատվական տեխնոլոգիաները և այլ տեխնիկական միջոցները՝ նպատակային տեղեկատվությունը փոխանցելու համար,</p> <p>4) կազմում է գրություններ՝ ըստ հասցեատիրոջ և նպատակի,</p> <p>5) վարում է տեղեկատվության հավաքագրման և փոխանցման փաստաթղթեր,</p> <p>6) բանավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է գրավորի,</p> <p>7) գրավոր հաղորդակցման նյութը փոխարկում է բանավոր հակիրճ նյութի:</p>
12.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ձևավորել և զարգացնել միջանձնային հաղորդակցում
13.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) նախաձեռնում է անձնական և աշխատանքային շփում՝ ըստ իրավիճակի և զրուցակցի կամ հասցեատիրոջ,</p> <p>2) ստանում, մշակում և դասակարգում է անհրաժեշտ (նպատակային) տեղեկատվությունը,</p>

		<p>3) առկա տեղեկատվությունն օգտագործում է միջանձնային հաղորդակցում ձևավորելու համար,</p> <p>4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար,</p> <p>5) ներգրավվում է երկխոսություններում, քննարկումներում, հայտնում է կարծիք, հիմնավորում է տեսակետներ,</p> <p>6) պահպանում և եզրափակում է երկխոսությունը,</p> <p>7) կարողանում է հաղորդակցվել՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և ունկնդրի հետաքրքրությունները:</p>
14.	Ուսումնառության արդյունք 5	Խթանել համագործակցության ձևավորումը, ստեղծել նախապայմաններ շարունակական գործընկերության համար
15.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է համագործակցությանը խթանող միջոցառումները (գովազդ, հայտարարություններ, ցուցահանդեսներ),</p> <p>2) հավանական գործընկերոջ վերաբերյալ հավաքում է անհրաժեշտ տեղեկատվություն,</p> <p>3) հավաքագրված տեղեկատվությունն օգտագործում է գործարար հաղորդակցում ձևավորելու համար,</p> <p>4) օգտագործում է հաղորդակցման հնարքները և տեխնոլոգիաները՝ հետաքրքրություն առաջացնելու և շահադրդելու համար,</p> <p>5) հաղորդակցման ընթացքում ձեռք է բերում վստահություն,</p> <p>6) ապահովում է հետադարձ կապի միջոցառումներ:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ>>		
16.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԱՕ-5-17-001
17.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները պահպանելու, սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան կենցաղը և աշխատանքը կազմակերպելու, հավանական վտանգները և վթարները կանխարգելելու, արտադրական վթարների դեպքում՝ անվտանգության միջոցառումներ իրականացնելու և առաջին օգնություն ցուցաբերելու կարողություններ:
18.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ

19.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
20.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը ուսումնառության յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
21.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել աշխատանքային գործունեության ընթացքում և կենցաղում անվտանգության կանոնները
22.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում անվտանգության կանոնների սահմանման, իրավական կարգավորման և պահպանման անհրաժեշտությունը,</p> <p>2) ըստ հիմնական բնագավառների ճիշտ է ներկայացնում անվտանգության կանոնների պահանջները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման անվտանգության կանոնները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում հրդեհային անվտանգության և հակահրդեհային պաշտպանության կանոնները,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում էլեկտրաանվտանգության կանոնները,</p> <p>6) ներկայացնում է անվտանգության կանոնների խախտման հետևանքները, պատասխանատվությունները:</p>
23.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կազմակերպել կենցաղը և աշխատանքը սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան
24.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է մարդու առողջության և աշխատանքի ընթացքում աշխատունակության վրա ազդող գործոնները (սանիտարահիգիենիկ, հոգեբանաֆիզիոլոգիական, էսթետիկական, սոցիալական-հոգեբանական),</p> <p>2) ներկայացնում է աշխատավայրի սանիտարիայի և հիգիենայի ընդհանուր նորմերը (միկրոկլիման, ճառագայթումը, լուսավորվածությունը, տատանումները և այլն),</p> <p>3) ներկայացնում է աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերը և դրանց անվնաս օգտագործումը,</p> <p>4) ներկայացնում է սանիտարիայի և հիգիենայի պահպանման համար անհրաժեշտ միջոցառումները:</p>
25.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կանխել հավանական վտանգները և վթարները, իրականացնել անվտանգության միջոցառումներ
26.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների առաջացման պատճառները և հետևանքները,</p> <p>2) ներկայացնում է արտադրական վթարների կանխման աշխատանքները,</p> <p>3) ներկայացնում է առանձին խմբերի (հաշմանդամություն ունեցող անձինք, հղիներ, անչափահասներ և այլն) աշխատանքային առանձնահատուկ պայմանները և վտանգների կանխման սահմանված միջոցառումները,</p>

		4) ներկայացնում է կենցաղային և արտադրական վթարների ու դժբախտ պատահարների փաստաթղթային ձևակերպումների կարգը:
27.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ցուցաբերել առաջին օգնություն
28.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) տիրապետում է տարբեր իրավիճակներում առաջին օգնության հիմնական կանոններին,</p> <p>2) առաջին օգնության գործողությունների քայլերը ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>3) կատարում է արհեստական շնչառության և սրտի աշխատանքի վերականգնման գործողություն,</p> <p>4) կատարում է արյան հոսքի դադարեցման և բաց վնասվածքների վիրակապման գործողություն,</p> <p>5) կատարում է այրվածքների նախնական մշակման և էլեկտրահարվածին առաջին օգնություն ցուցաբերելու գործողություններ,</p> <p>6) տարբեր կոտրվածքների դեպքում կատարում է վիրակապման և անշարժացման գործողություն,</p> <p>7) ներկայացնում է տարբեր թունավորման դեպքերում առաջին օգնության գործողությունները:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
29.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ՀՕ-5-17-001
30.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է զարգացնել ուսանողի համակարգչային տեխնիկայից օգտվելու և դրա ծրագրային հնարավորությունները կիրառելու առաջնային կարողությունները, աշխատանքային գործունեության ընթացքում և անձնական կարիքների շրջանակներում կիրառել համակարգչային օպերացիոն համակարգերի, գրասենյակային փաթեթների (Microsoft Office) ծրագրերը, կատարելագործել համացանցից օգտվելու կարողությունները և տեղեկատվական բազաների հետ նպատակային աշխատելու հմտությունները:
31.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
32.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
33.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը ուսումնառության յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է

34.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կիրառել համակարգչային համալիրում ներառվող բաղադրիչները և օպերացիոն համակարգը
35.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) համակարգչային համալիրում ներառվող հիմնական և լրացուցիչ բաղադրիչները բնութագրում է, 2) ճիշտ է պահպանում համակարգիչը և բաղադրիչները միացնելու, օգտագործելու և անջատելու տեխնիկական պայմանները, 3) օգտվում է համակարգչային օժանդակ տեխնիկական սարքերից, 4) ներկայացնում է օպերացիոն համակարգի պատուհանային կառուցվածքը, 5) ներկայացնում է կիրառվող հիմնական ծրագրերը, 6) բացում է առաջադրված թղթապանակը և ֆայլը, 7) օգտվում է պատուհանային մենյուի հիմնական հրամաններից, 8) ստեղծում է նոր թղթապանակ ու ֆայլ, պահպանում, բացում, փակում և տեղադրում է առաջադրված վայրում, 9) կատարում է փաստաթղթի տպագրում:
36.	Ուսումնառության արդյունք 2	Խմբագրել և ֆորմատավորել տեքստեր
37.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար ծրագրերը պատրաստել է, 2) մուտքագրում է տեքստ, մեծատառ նշաններ, սիմվոլներ, թվանշաններ, 3) տեքստային ցուցիչը տեղաշարժելով կատարելում է ուղղումներ, ջնջումներ, լրացումներ, փոփոխություններ, 4) մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորման գործողությունները ճիշտ է կատարում, 5) կարողանում է տեքստին կից ներմուծել նկարներ, գրաֆիկներ, աղյուսակներ, անիմացիաներ:
38.	Ուսումնառության արդյունք 3	Պատրաստել և խմբագրել աղյուսակներ
39.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) աղյուսակներ կազմելու համակարգչային ծրագրերը և դրանց կիրառումը ներկայացնում է, 2) առաջադրված չափերով կազմում է աղյուսակ և մուտքագրում տվյալներ, 3) աղյուսակում կատարում է ուղղումներ, լրացումներ, փոփոխություններ, 4) աղյուսակի տվյալների մեջ ստեղծում է պարզ ֆունկցիոնալ կախվածություն:
40.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել գրաֆիկական խմբագրում և նկարագրում

41.	Կատարման չափանիշներ	1) գծագրում է գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով նաև Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը, 2) գծագրում է կանոնավոր պատկերներ, 3) ֆորմատավորում է գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխելով, պատճենելով, պտտելով և չափերը փոխելով, 4) խմբավորում է գրաֆիկական օբյեկտները, 5) գծագրում է տեքստային բլոկներ, 6) կատարում է գրաֆիկական օբյեկտների գունաերանգավորում:
42.	Ուսումնառության արդյունք 5	Համակարգչային ծրագրերով կազմակերպել ցուցադրություն
43.	Կատարման չափանիշներ	1) ցուցադրական ծրագրերը և դրանց պատուհանի կառուցվածքը ճիշտ է ներկայացնում, 2) մուտքագրում է տեքստ, թվային արժեքներ և պարզ գործողություններ, 3) ներբեռնում է նկարներ, տեսանյութեր, անիմացիաներ, տվյալներ՝ աղյուսակի, գրաֆիկի տեսքով, 4) կարողանում է առաջադրված թեմայով պատրաստել ավարտուն փաստաթուղթ ցուցադրության համար, 5) ցուցադրում է պատրաստված տեղեկատվական նյութը:
44.	Ուսումնառության արդյունք 6	Աշխատել համացանցում
45.	Կատարման չափանիշներ	1) ներկայացնում է «համացանց» հասկացությունը, 2) օգտագործում է ինտերնետային հիմնական ծրագրերը, 3) ներկայացնում է History, Favorites, Stop, Refresh հրամանների, Back և Forward կոճակների նշանակությունը, 4) փնտրում է առաջադրված տվյալները համացանցի տեղեկատվական բազաներում (որոնողական և բաց ցանցերից), 5) կարողանում է համացանցից ներբեռնել, պահպանել և օգտագործել տեղեկությունները, 6) գրանցվում է էլեկտրոնային փոստում, ինտերնետային ծրագրերում և այլ կայքերում, 7) օգտագործում է էլեկտրոնային փոստի հնարավորությունները, ուղարկում և ստանում ինֆորմացիա:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»		
46.	Մոդուլի դասիչը	ԱՀ-ԱԳՀ-5-17-001

47.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլը նպատակաուղղված է աշխատանքային հիմնական իրավահարաբերությունների մասին իրազեկվածության բարձրացմանը, աշխատանք փնտրելու և գտնելու կարողությունների զարգացմանը, աշխատանքային գործունեության ընդհանուր կարողությունների և հմտությունների ձևավորմանը, ընթացիկ հաջողության հասնելու նախապայմանների ստեղծմանը, ինչպես նաև ցանկացած բնագավառում անհրաժեշտ աշխատանքային կուլտուրա և էթիկա դրսևորելու, ղեկավարի և գործընկերների հետ արդյունավետ հարաբերվելու կարողությունների, առաջացած աշխատանքային խնդիրներն ընկալելու և համապատասխան լուծումներ տալու կարողությունների ձևավորմանը:
48.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
49.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
50.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
51.	Ուսումնառության արդյունք 1	Փնտրել և գտնել աշխատանք
52.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է աշխատանքային իրավահարաբերությունների ձևավորման նախապայմանները, 2) կարողանում է փնտրել առկա աշխատատեղերի բազան, ուսումնասիրել և ընտրել հավանական աշխատատեղ(երը)՝ օգտագործելով աշխատանքի որոնման ժամանակակից միջոցները և տեխնոլոգիաները, 3) ճիշտ է կազմում գրավոր ինքնակենսագրություն (CV), 4) ներկայացնում է իր մասնագիտական ուժեղ կողմերը և հիմնավորում իր համապատասխանությունը, 5) ներկայացնում է աշխատանքի ընդունվելու, աշխատանքի փոփոխության և աշխատանքից ազատվելու հիմնական ընթացակարգերը:
53.	Ուսումնառության արդյունք 2	Հարմարվել աշխատանքային միջավայրին, ապահովել աշխատանքային դրական մթնոլորտ
54.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ներկայացնում է մասնագիտական գործունեության ոլորտում արտադրական միջավայրին ներկայացվող հիմնական պահանջները, 2) հիմնավորում է տվյալ աշխատանքով զբաղվելու իր պատրաստակամությունը և տրամադրվածությունը, 3) ներկայացնում է գործընկերների նկատմամբ հարգալից վերաբերմունքի և արդյունավետ հաղորդակցվելու

		<p>օրինակներ,</p> <p>4) առաջադրված իրավիճակում ցուցաբերում է պատրաստակամություն և պատասխանատվության դրսևորումներ,</p> <p>5) ցուցաբերում է գործընկերոջը և ղեկավարին ուշադիր լսելու և հասկանալու կարողություններ:</p>
55.	Ուսումնառության արդյունք 3	Արդյունավետ աշխատել թիմում՝ պահպանելով էթիկայի նորմերը
56.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ներկայացնում է կազմակերպության նպատակները և դրա իրականացման գործում թիմային աշխատանքի և միջանձնային հարաբերությունների կարևորությունը,</p> <p>2) ներկայացնում է թիմային աշխատանքի հիմնական սկզբունքները և խնդիրների լուծման մեթոդները,</p> <p>3) դրսևորում է հարգալից և պատշաճ վերաբերմունք գործընկերների նկատմամբ՝ ըստ նրանց վարքագծի դրսևորման,</p> <p>4) առաջադրում է լուծումներ գործընկերների շրջանում առաջացած խնդրահարույց իրավիճակներում,</p> <p>5) կարողանում է առանձին իրավիճակներում գերադասել թիմային շահը անձնական շահից:</p>
57.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել աշխատանքում հաջողության հասնելու նախապայմանները
58.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) բացատրում է աշխատանքային կարգապահության և պատասխանատվության կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում,</p> <p>2) բացատրում է մասնագիտական կարողությունների պարբերական կատարելագործման կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում,</p> <p>3) բացատրում է նախաձեռնողականության և նպատակասլացության կարևորությունը աշխատանքային հաջողությունների հասնելու գործում,</p> <p>4) ներկայացնում է աշխատանքային գործունեության ընթացքում ստորադասության և վերադասության հարաբերությունների պատշաճության կարևորությունը:</p>

Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5 <<Տեխնիկ - հողաշինարար>> որակավորման որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ՄԵԼԻՈՐԱՏԻՎ, ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ԵՎ ՄԵՔԵՆԱՅԱՅՈՒՄ»		
1.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5-17-001
2.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին անհրաժեշտ գիտելիքներ տալ գյուղատնտեսական, մելիորատիվ և շինարարական մեքենաների, դրանց շահագործողական առանձնահատկությունների, կիրառման յուրահատկությունների մասին:
3.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
4.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
5.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
6.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բնութագրել գյուղատնտեսական մեքենաները
7.	Կատարման չափանիշներ	1) գյուղատնտեսական աշխատանքների մեքենայացման խնդիրները և առանձնահատկությունները ճիշտ է

		<p>մեկնաբանում,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում վար անող և փխրեցնող մեքենաները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում ցանք կատարող և վնասատուների դեմ պայքարի համար նախատեսված մեքենաները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում հնձող և կալսող մեքենաները,</p> <p>5) տարբեր գյուղատնտեսական աշխատանքների համար համապատասխան գյուղատնտեսական մեքենաների ընտրությունը ճիշտ է կատարում:</p>
8.	Ուսումնառության արդյունք 2	Բնութագրել մեխորատիվ մեքենաները և սարքավորումները
9.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում ռոտորային և կոմբինացված խրամուղափորները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում ջրանցքների հատակը և շեպերը հարթագծող մեքենաները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում բետոնե և երկաթբետոնե պատյան պատրաստող մեքենաները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում էկրանապատման և սալահատակման մեքենաները,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում թփահատ և կոճղահան մեքենաները,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում քարիավաք մեքենաները և սարքավորումները,</p> <p>7) ճիշտ է ներկայացնում ջրման նախապատրաստող և արհեստական անձրևացման մեքենաներն ու սարքավորումները,</p> <p>8) տարբեր մեխորատիվ աշխատանքների համար համապատասխան մեխորատիվ մեքենաների և սարքավորումների ընտրությունը ճիշտ է կատարում:</p>
10.	Ուսումնառության արդյունք 3	Բնութագրել շինարարական մեքենաները, սարքավորումները և գործիքները
11.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում առանցքակալների, ճոպանների, զսպանակների, վերականգնիչների և ուժային տեղակայանքների աշխատանքների սկզբունքը,</p> <p>2) տրակտորների, ավտոմեքենաների և կարապիկների տարբերակումը ճիշտ է կատարում,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում վերամբարձ կոունկներն ու փոխադրիչները,</p> <p>4) բեռնման և բեռնաթափման մեքենաների տարբերակումը ճիշտ է,</p>

		<p>5) ճիշտ է ներկայացնում հողափոր մեքենաները՝ միաշերտի և բազմաշերտի էքսկավատորները, բուլդոզերները, սկրեպերներն ու գլոնները,</p> <p>6) շաղախաբետոնային խառնուրդ պատրաստող, տեղափոխող և տեղադրող մեքենաների տարբերակումը ճիշտ է,</p> <p>7) ճիշտ է ներկայացնում ամրանների պատրաստման մեքենաները,</p> <p>8) փայտամշակման հաստոցների բնութագրումը ճիշտ է,</p> <p>9) ճիշտ է ներկայացնում ցցային աշխատանքների համար նախատեսված սարքավորումները,</p> <p>10) տարբեր շինարարական և մոնտաժային աշխատանքների համար համապատասխան շինարարական մեքենաների, սարքավորումների ու գործիքների ընտրությունը ճիշտ է:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՈՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ»		
12.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 -17-002
13.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողին անհրաժեշտ գիտելիքներ տալ հողի, հողառաջացնող գործոնների, հողի կազմի ու կառուցվածքի, հատկանիշների, աշխարհագրական տեղաբաշխման առանձնահատկությունների, ՀՀ հիմնական հողատեսակների և դրանց տնտեսական նպատակներով յուրացվածության մակարդակի ու օգտագործման ներկա վիճակի մասին:
14.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
15.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
16.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
17.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել «հող» և «հողմահարում» հասկացությունները, հողառաջացնող հիմնական մայրապարները և դրանց հողմահարման առանձնահատկությունները
18.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է սահմանում հող հասկացությունը,</p> <p>2) ճիշտ է սահմանում հողմահարում հասկացությունը,</p>

		<p>3) ճիշտ է ներկայացնում հողը, որպես բնական մարմին,</p> <p>4) ճիշտ է բացատրում մայրապար հասկացությունը և ներկայացնում է հողառաջացնող հիմնական մայրապարները,</p> <p>5) ճիշտ է մեկնաբանում հողմահարման երևույթը և հողմահարման տեսակները (ֆիզիկական, քիմիական, կենսաբանական կամ օրգանական),</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում հողառաջացնող տարբեր մայրապարների քիմիական, մեխանիկական և հանքաբանական կազմը,</p> <p>7) ճիշտ է ներկայացնում հողառաջացնող տարբեր մայրապարների հողմահարման առանձնահատկությունները:</p>
19.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հողառաջացնող հիմնական գործոնները
20.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում հողառաջացնող գործոնների ընդհանուր սխեման,</p> <p>2) ճիշտ է բացատրում մակերևույթի անհարթությունների (ռելիեֆի) ձևակազմական տարրերի հողառաջացնող դերը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում տարածքի երկրաբանական հիմքի առանձնահատկությունների հողառաջացնող դերը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում տարածքի ջրաբանաերկրաբանական առանձնահատկությունների հողառաջացնող դերը,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում բուսածածկույթի հողառաջացնող դերը,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում կենդանի օրգանիզմների հողառաջացնող դերը,</p> <p>7) ճիշտ է ներկայացնում մարդու տնտեսական գործունեության հետևանքների հողառաջացնող դերը,</p> <p>8) ճիշտ է մեկնաբանում ժամանակի դերակատարությունը հողառաջացման ընդհանուր գործընթացում:</p>
21.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողի կազմը և կառուցվածքը
22.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է կազմում հողի մորֆոլոգիական (ձևակազմական) պրոֆիլը (ուղղաձիգ կտրվածքը),</p> <p>2) ճիշտ է պարզաբանում հողի ծագումնաբանորեն փոխկապակցված հորիզոնների հաջորդական դասավորությունը,</p>

		<ul style="list-style-type: none"> 3) ճիշտ է չափագրում հողի հզորությունը, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողի երանգավորման կախվածությունը հումուսի քիմիական կազմից, 5) ճիշտ է ներկայացնում հողի կառուցվածքը և կառուցվածքային (ագրեգատային) բաղադրիչները, 6) ճիշտ է դասակարգում հողերը՝ ըստ մեխանիկական կազմի և ագրեգատային կառուցվածքի, 7) կարող է գնահատել հողերն՝ ըստ մեխանիկական կազմի, 8) կարող է տարանջատել հողերի ագրոնոմիական գնահատման սկզբունքներն՝ ըստ ագրեգատային կառուցվածքի:
23.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հողի հատկանիշները
24.	Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հողի օրգանական նյութերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողի ֆիզիկական հատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողի ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները, 4) կարող է մեկնաբանել հողի ջրային հատկությունները և ջրային վարքը (ռեժիմը), 5) ճիշտ է բացատրում հողի օդային հատկությունները և օդային վարքը, 6) ճիշտ է պարզաբանում հողի ջերմային հատկությունները և ջերմային վարքը, 7) ճիշտ է ներկայացնում հողի սննդային վարքը, 8) ճիշտ է սահմանում հողի բերրիությունը, 9) ճիշտ է առանձնացնում հողի բերրության բարձրացման միջոցառումները:
25.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել հողերի աշխարհագրական տեղաբաշխման առանձնահատկությունները և ՀՀ հիմնական հողատեսակների յուրացվածության ժամանակակից պատկերը
26.	Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հողերի լայնակի-հորիզոնական տեղաբաշխման առանձնահատկություններն՝ ըստ բնական գոտիների, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողերի ուղղաձիգ-վերընթաց տեղաբաշխման առանձնահատկություններն՝ ըստ լանդշաֆտային գոտիների,

		<p>3) ճիշտ է պարզաբանում տարբեր հողատեսակների յուրացման հնարավորությունները,</p> <p>4) հստակ ներկայացնում և համեմատում է ՀՀ հիմնական հողատեսակների տնտեսական յուրացվածությունը:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»		
27.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5-17-003
28.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է երկրագնդի ներքին կառուցվածքն ու կազմությունը, զարգացման երկրաբանական պատմությունը, մակերեսային և խորքային երևույթները, երկրակեղևի, հատկապես դրա արտաքին թաղանթում պարունակվող ստորերկրյա ջրերի ծագումն ու պաշարները, ինչպես նաև ինժեներաերկրաբանական երևույթներն ուսումնասիրելու և հողաշինարարական աշխատանքներում այն կիրառելու նպատակով:
29.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
30.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
31.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
32.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել երկրաբանության հիմնական բաժինները
33.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում երկրաբանության ուսումնասիրման առարկան,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում երկրաբանության հիմնական խնդիրները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում երկրաբանության հիմնական բաժինները.</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում ջրաերկրաբանության հիմնական տարրերը,</p> <p>5) ճիշտ է մեկնաբանում ինժեներաերկրաբանության հիմնական տարրերը:</p>
34.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել երկրագնդի ֆիզիկական հատկությունները
35.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում երկրագնդի ձևի մասին ժամանակակից պատկերացումները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում երկրագնդի չափերը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում երկրագնդի խտությունը,</p> <p>4) ճիշտ է մեկնաբանում երկրագնդի ջերմային վիճակը:</p>

36.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել աշխարհագրական թաղանթի ոլորտային կառուցվածքը
37.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում մթնոլորտն (աթմոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով, 2) ճիշտ է ներկայացնում ջրոլորտն (հիդրոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով, 3) ճիշտ է ներկայացնում քարոլորտն (լիթոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով, 4) ճիշտ է ներկայացնում կենսոլորտն (բիոսֆերան)՝ ընդհանուր կողմերով:
38.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել երկրագնդի ջրաերկրաբանական պայմանները
39.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում ջրի մեծ և փոքր շրջապտույտները, 2) ճիշտ է բացատրում երկրակեղևում ջրի բաշխման առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում ստորերկրյա ջրերի ձևավորման եղանակները, 4) ճիշտ է դասակարգում ստորերկրյա ջրեր և կարողանում է տարանջատել դրանց տեսակները, 5) ճիշտ է ներկայացնում ստորերկրյա ջրերի ֆիզիկաքիմիական հատկությունները:
40.	Ուսումնառության արդյունք 5	Մեկնաբանել երկրագնդի ինժեներաերկրաբանական պայմանները և երևույթները
41.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում մայրապարների դասակարգումն՝ ըստ ֆիզիկամեխանիկական հատկությունների, 2) ճիշտ է ներկայացնում մայրապարների դասակարգումն՝ ըստ առաջացման պայմանների, 3) ճիշտ է բացատրում փլուզման և ապարաթափվածքի երևույթները, 4) ճիշտ է բացատրում սողանքային և սելավային երևույթները, 5) քաղաքացիական և արդյունաբերական կառույցների ու շենքերի համար բավարար նյութերի ապահովումը հիմնավորում է:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ»

42.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 - 17 - 004
43.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է գյուղատնտեսությունը որպես նյութական արտադրության առանձին ոլորտ ուսումնասիրելու նպատակով: Այն կօգնի ուսանողներին տիրապետել գյուղատնտեսության (երկրագործության և անասնապահության) առանձնահատկություններին, զարգացման հիմնախնդիրներին և ժամանակակից

		առաջընթացի միտումներին, ինչպես նաև ազգաբնակչությանը գյուղատնտեսական մթերքով ու արդյունաբերական հումքով ապահովելու շարունակաբար աճող պահանջների բավարարման միջոցառումներին:
44.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
45.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
46.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
47.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բացատրել գյուղատնտեսության նշանակությունը և գյուղատնտեսական հողահանդակների մշակման խնդիրներն ու ձևերը
48.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է պարզաբանում գյուղատնտեսության տեղն ու դերը ՀՀ ազգային տնտեսության ներկայիս կառուցվածքում, 2) ճիշտ է մեկնաբանում ագրոարդյունաբերական համալիրի նշանակությունը ՀՀ տնտեսության զարգացման գերակա ուղղությունների շարքում, 3) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական հողահանդակների մշակման գործիքները, 4) ճիշտ է գնահատում գյուղատնտեսական հողահանդակների մշակման արդիական գործիքների ու սարքավորումների առավելությունները, 5) ճիշտ է բացատրում լեռնալանջերի յուրացման առանձնահատկությունները, 6) ճիշտ է մեկնաբանում հողահանդակների մշակման գործում մակերևույթի հորիզոնական և խորքային մասնատվածության հարուցած դժվարությունները:
49.	Ուսումնառության արդյունք 2	Մեկնաբանել ցանքաշրջանառությունների սխեմաները
50.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում ՀՀ գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի կառուցվածքում երկրագործության և անասնապահության հարաբերակցության փոփոխությունները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ գյուղատնտեսության մասնագիտացման հիմնական ուղղությունները, 3) հիմնավորում է ՀՀ ցանքատարածքների կառուցվածքային փոփոխությունները հետխորհրդային

		<p>ժամանակաշրջանում,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ-ում կիրառվող ցանքաշրջանառությունների սխեմաները,</p> <p>5) ճիշտ է բացատրում ՀՀ-ում կիրառվող ցանքաշրջանառությունների շրջապտույտի (ռոտացիայի) ավանդական և ոչ ավանդական եղանակները:</p>
51.	Ուսումնառության արդյունք 3	Բացատրել հողերի բերրիության բարձրացման հիմնական գործոնները
52.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է մեկնաբանում հողերի բերրիության բարձրացման կենսաբանական գործոնները,</p> <p>2) ճիշտ է մեկնաբանում հողերի բերրիության բարձրացման ագրոքիմիական գործոնները,</p> <p>3) ճիշտ է մեկնաբանում հողերի բերրիության բարձրացման ագրոֆիզիկական գործոնները:</p>
Մ Ո Դ Ո Ւ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն Ո Ւ Մ Ը « Ը Ն Դ Հ Ա Ն Ո Ւ Ր Ե Ր Կ Ի Վ Գ Ո Ր Ծ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն »		
53.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 -17- 005
54.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է երկրագործության (բուսաբուծության) կառուցվածքային առանձնահատկությունները և դրա առանձին ենթաճյուղերի յուրահատկությունները, գործնական աշխատանքների առանցքային տարրերը ուսումնասիրելու նպատակով:
55.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
56.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլը յուրացնելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՀՂՇ 5-17-004 «Գյուղատնտեսագիտության հիմունքներ» մոդուլը:
57.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
58.	Ուսումնառության արդյունք 1	Մեկնաբանել դաշտավարության հիմնական գործընթացները
59.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) հիմնավորում է սերմերի պահեստավորման միջոցառումները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում սերմերի տեսակավորման միջոցառումները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում սերմերի որակավորման միջոցառումները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում սերմերի նախապատրաստումը ցանքին,</p>

		<p>5) ճիշտ է մեկնաբանում դաշտային մշակաբույսերի խմբավորման սկզբունքները,</p> <p>6) ճիշտ է առանձնացնում դաշտային մշակաբույսերի խմբերը,</p> <p>7) ճիշտ է պարզաբանում դաշտային մշակաբույսերի աճեցման ագրոտեխնիկական առանձնահատկությունները և ընտրում համապատասխան տեխնիկական միջոցներ:</p>
60.	Ուսումնառության արդյունք 2	Բացատրել բանջարաբուծության հիմնական առանձնահատկությունները և գործընթացները
61.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է մեկնաբանում բանջրոստանային մշակաբույսերի ընդհանուր բնութագիրը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում բանջրոստանային մշակաբույսերի կենսաբանական հատկությունները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում բաց գրունտի բանջարաբուծության առանձնահատկությունները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում բաց գրունտի բանջարաբուծության բնագավառում կիրառվող ագրոտեխնիկական միջոցառումները,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում ծածկված գրունտի բանջարաբուծության առանձնահատկությունները,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում ծածկված գրունտի բանջարաբուծության բնագավառում կիրառվող ագրոտեխնիկական միջոցառումները,</p> <p>7) ճիշտ է ներկայացնում բանջարաբուծության ոլորտում կիրառվող քիմիական նյութերն ու պարարտանյութերի տեսակները, մեքենաները:</p>
62.	Ուսումնառության արդյունք 3	Բացատրել պտղաբուծության հիմնական գործընթացները
63.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է մեկնաբանում պտղահատապտղային բույսերի բուսաբանական նկարագիրը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում պտղահատապտղային բույսերի խմբավորման սկզբունքները և խմբերը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում պտղահատապտղային բույսերի բազմացման եղանակները,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում երիտասարդ ծառերի ձևավորման ընթացքը, հասակային շրջանները և էտը,</p> <p>5) ճիշտ է ընտրում պտղաբերող ծառերի խնամքի և էտման գործիքները,</p> <p>6) հիմնավորում է պտուղների և հատապտուղների բերքահավաքի ու պահպանման միջոցառումները:</p>
64.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բացատրել խաղողագործության հիմնական գործընթացները

65.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում խաղողագործության հիմնական առանձնահատկությունները, 2) հիմնավորում է խաղողի այգիների համար հողատկացումների պահանջները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում խաղողի բուսաբանական և կենսաբանական հատկությունները, 4) ճիշտ է տարբերակում խաղողի արդյունագործական և սեղանի սորտերը, 5) ճիշտ է նկարագրում խաղողի մշակության ագրոտեխնիկան, 6) ճիշտ է նկարագրում խաղողի բերքահավաքի կազմակերպման և իրականացման միջոցառումները:
-----	----------------------------	---

Մ Ո Ղ ՈՒ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն ՈՒ Մ Ը «Ա Ն Ա Ս Ն Ա Պ Ա Հ ՈՒ Թ Յ Ա Ն Հ Ի Մ ՈՒ Ն Ք Ն Ե Ր»

66.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ 5 -17-006
67.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է բնակչության գյուղատնտեսական մթերքների և արդյունաբերական հումքի նկատմամբ հարաճուն պահանջների բավարարման գործընթացները, անասնապահության զարգացման հիմնախնդիրները, գյուղատնտեսական կենդանիների համար կերի կայուն բազա ստեղծելու միջոցառումները, բնական կերային հողատեսքերի կազմակերպմանը ներկայացվող պահանջներն ուսումնասիրելու նպատակով:
68.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
69.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար, ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՀՂԾ 5-17-005 «Ընդհանուր երկրագործություն» մոդուլը:
70.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
71.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բացահայտել ՀՀ-ում անասնապահության զարգացման հիմնախնդիրները և գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունները
72.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է գնահատում ՀՀ - ում անասնապահության զարգացման հիմնախնդիրները, 2) ճիշտ է նկարագրում գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության հիմնական ուղղությունները. կաթնատու, մսատու, ձվատու, բրդատու:
73.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերը

74.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերը. արոտային, մսուրային, արոտամսուրային,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական կենդանիների պահվածքի ձևերի գոտիական բաշխվածությունը ՀՀ տարածքում:</p>
75.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել գյուղատնտեսական կենդանիների արոտներին և կերատեսակներին ներկայացվող պահանջները և գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման նորմաները
76.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական կենդանիների արոտների նկատմամբ պահանջները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական կենդանիների կերակրման նորմաները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում կերատեսակների նկատմամբ առաջադրվող պահանջները:</p>
77.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բացատրել գյուղատնտեսական կենդանիների նախիրների, հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքները և արոտավայրերի արդյունավետ օգտագործման առանձնահատկությունները
78.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է մեկնաբանում նախիրների ձևավորման սկզբունքները,</p> <p>2) ճիշտ է մեկնաբանում հոտերի ու երամակների ձևավորման սկզբունքները,</p> <p>3) ճիշտ է նկարագրում արոտավայրերի արդյունավետ օգտագործման համակարգերը,</p> <p>4) հիմնավորում է ՀՀ-ում արոտավայրերի օգտագործման արդյունավետության բարձրացմանը միտված ժամանակակից միջոցառումները:</p>
Մ Ո Դ ՈՒ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն ՈՒ Մ Ը « Հ Ո Ղ Ա Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր Ա Կ Ա Ն Գ Ծ Ա Գ Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն »		
79.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ-5-17-007
80.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել անհրաժեշտ ստանդարտներով թվանշանակիր պրոյեկցիաների և պայմանական նշանների կիրառմամբ տեղանքային մակերևույթների պատկերման, հատակագծերի, տեղագրական քարտեզների, ճանապարհների, ապպարելների, պրոֆիլների գծագրման ճարտարագիտական գիտելիքներ, կարողություններ և հմտություններ:
81.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ

82.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
83.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
84.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ուսումնական ծրագրին առնչվող պետական ստանդարտները՝ և կիրառել գծագրերի ձևավորման տարրերը
85.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է օգտվում գոյություն ունեցող ստանդարտներից, 2) ըստ առաջադրանքի ճիշտ է ընտրում թղթի ֆորմատը, 3) ճիշտ է ընտրում գծագրման մասշտաբը, 4) ճիշտ է ընտրում տառատեսակները, 5) ճիշտ է կատարում շտամպի մակագրությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում գծատեսակները և կատարում գծապատում, 7) ճիշտ է պատկերում պայմանական նշանակումները և չափագրումները, 8) ճիշտ է ներկայացնում կոր կազմածո գծերը և կատարում լծորդումներ, 9) ճիշտ է կառուցում կետի, ուղղի և հարթության պրոյեկցիաները, 10) ճիշտ է կատարում հատվածների բաժանումը կենտ և զույգ մասերի,
86.	Ուսումնառության արդյունք 2	Մշակել թվանշանակիր պրոյեկցիաներում (ԹՊ) հարթակի հողային աշխատանքների սահմանների տեղանքի հետ կապը
87.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է կառուցում ուղիղները և հարթությունները ԹՊ-ում, 2) ճիշտ է կառուցում երկրաչափական մարմինները ԹՊ-ում, 3) ճիշտ է որոշում թեքության մասշտաբը և անկման անկյունը, 4) ճիշտ է կատարում երկրաչափական մարմինների հատումը հարթությունով, 5) ճիշտ է կառուցում տեղանքային մակերևույթի պրոֆիլը փորվածքի հատվածում, 6) ճիշտ է կառուցում տեղանքային մակերևույթի պրոֆիլը լցվածքի հատվածում,

		7) ճիշտ է գծագրում ճանապարհները, ապպարելը և լանջերի հարթությունները տեղանքային մակերևույթների վրա:
88.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել գյուղատնտեսական հողատեսքերի գծագրման պայմանական նշանները
89.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում մասշտաբային և ոչ մասշտաբային պայմանական նշանները, 2) ճիշտ է գծում հանդավայրերի և տարբեր բնական պայմանների բուսականության պայմանական նշանները, 3) ճիշտ է գծում ջրային տարածքների պայմանական նշանները, 4) ճիշտ է գծում կենցաղ ապահովման շինությունների և միջոցների պայմանական նշանները, 5) ճիշտ է գծում ռելիեֆի պայմանական նշանները, 6) ճիշտ է կազմում ներտնտեսային հատակագիծ, 7) ճիշտ է կատարում հողատարածքների մակերեսների հաշվարկը պալետկայի միջոցով:
90.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքները և որոշել հողային աշխատանքների սահմանները
91.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում գյուղատնտեսական հողատեսքերի գունավորման սկզբունքները, 2) կարողանում է ստանալ տարբեր երանգի և խտության գույներ, 3) ճիշտ է որոշում հողային աշխատանքների սահմանները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԵՈԴԵԶԻԱ»		
92.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ 5 -17-008
93.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է հարթության վրա երկրագնդի ֆիզիկական մակերևույթի պատկերման, չափագրման և հաշվարկման սկզբունքային մոտեցումներն ուսումնասիրելու նպատակով: Մոդուլի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը կարող է իրականացնել հողաշինարարական աշխատանքներ ժամանակակից արդյունավետ մեթոդներով:
94.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
95.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:

96.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
97.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել գեոդեզիայի ուսումնասիրման առարկան և խնդիրները
98.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում գեոդեզիայի ուսումնասիրման առարկան, 2) ճիշտ է ներկայացնում ժամանակակից գեոդեզիայի խնդիրները, 3) ճիշտ է ներկայացնում գեոդեզիական աշխատանքներում կիրառվող գործիքներն ու սարքավորումները, 4) ճիշտ է մեկնաբանում գեոդեզիայի դերն ու նշանակությունը հողաշինարարական աշխատանքներում:
99.	Ուսումնառության արդյունք 2	Բնութագրել երկրագնդի ֆիզիկական մակերևույթի վրա կատարվող պարզագույն հանույթները
100.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է տարբերակում երկրաչափագրական գործիքները և օգտվում դրանցից, 2) ճիշտ է տարբերակում երկրաչափագրական սարքավորումները և օգտվում դրանցից, 3) ճիշտ է կատարում տեղանքի պարզագույն տեղագրական հանույթ, 4) ճիշտ է կատարում տեղանքի պարզագույն դաշտային հանույթ, 5) ճիշտ է կատարում տեղանքի պարզագույն բուսուլային հանույթ:
101.	Ուսումնառության արդյունք 3	Գրաֆիկական և մեխանիկական եղանակներով հաշվել մակերեսներ
102.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) անալիտիկ եղանակով ճիշտ է հաշվում հողատեսքերի մակերեսները, 2) գրաֆիկական եղանակով ճիշտ է հաշվում հողատեսքերի մակերեսները, 3) մեխանիկական եղանակով ճիշտ է հաշվում հողատեսքերի մակերեսները, 4) պալետկայի օգտագործմամբ հաշվում է հողատեսքերի մակերեսները, 5) ճիշտ է կազմում հողերի էքսպլիկացիա:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԹԵՈԴՈԼԻՏԱՅԻՆ ՀԱՆՈՒՅԹ»		
103.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5-17-009
104.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել թեոդոլիտի կառուցվածքի, թեոդոլիտային հանույթի կատարման սկզբունքների և թեոդոլիտային հանույթից ստացվող դաշտային նյութերի մշակման վերբերյալ գիտելիքներ և

		դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ
105.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
106.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՀՂՇ 5-17-008 «Ընդհանուր գեոդեզիա» մոդուլը:
107.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
108.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բացատրել թեոդոլիտի կառուցվածքը և աշխատանքային սկզբունքները
109.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է նկարագրում թեոդոլիտի աշխատանքային մասերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում թեոդոլիտից օգտվելու կարգը, 3) ճիշտ է բնութագրում թեոդալիտային ճիշտ հաշվարկները, 4) ճիշտ է բացատրում թեոդոլիտի դերը չափագրական տարաբնույթ աշխատանքներում:
110.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել թեոդոլիտային հանույթի առաջնահերթությունները
111.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում թեոդոլիտային հանույթի հաջորդական քայլերը, 2) կատարում է հորիզոնական հեռավորությունների և անկյունների ճիշտ չափագրում, 3) կատարում է ուղղաձիգ հեռավորությունների և անկյունների ճիշտ չափագրում, 4) ճիշտ է ներկայացնում գեոդեզիական ուղիղ և հակադարձ խնդիրների լուծման եղանակները:
112.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել գեոդեզիական (երկրաբաշխական) ցանցի կառուցման սկզբունքները
113.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում գեոդեզիական ցանցի հիմնական տարրերը, 2) ճիշտ է կազմում տեղանքի գեոդեզիական ցանցը, 3) ճիշտ է գնահատում տեղանքի գեոդեզիական ցանցի հողաշինարարական նշանակությունը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԳՐՈՒՆՏՆԵՐԻ ՄԵԽԱՆԻԿԱ ԵՎ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՆՅՈՒԹԵՐ»		
114.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5-17-010
115.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել ճարտարագիտական բնահողագիտության, մասնավորապես,

		ճարտարագիտական բնահողերում առաջացող լարումների որոշարկման առավել նպատակահարմար եղանակների, ինչպես նաև ճարտարագիտական բնահողերի ամրության ու կարողունակության որոշման և հաշվարկման արդյունավետ եղանակների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ
116.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
117.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար, ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՀՂՇ 5-17-003 «Ընդհանուր երկրաբանություն» մոդուլը:
118.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
119.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել բնահողերի հատկությունները և դրանց բարելավման եղանակները
120.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է սահմանում բնահող հասկացությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում բնահողի տեսակները, 3) ճիշտ է բացատրում բնահողի հատկությունները, 4) ճիշտ է պարզաբանում բնահողերում առաջացող լարումների պատճառներն ու բաշխման օրինաչափությունները, 5) ճիշտ է ներկայացնում բնահողերի բարելավման արդյունավետ եղանակները, 6) ճիշտ է բացատրում բնահողերի ամրության և կայունության խախտման պատճառները, 7) ճիշտ է ներկայացնում բնահողերի ամրության և կարողունակության գնահատման եղանակները:
121.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել շինարարական նյութերը և դրանց հատկությունները
122.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հիմնական շինանյութերի տեսակները, 2) ճիշտ է բացատրում շինանյութերի ֆիզիկական և մեխանիկական հատկությունները, 3) ճիշտ է տարբերակում բնական և արհեստական քարանյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները, 4) ճիշտ է ներկայացնում անօրգանական և օրգանական կապակցող նյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները,

		5) կարող է առանձնացնել պլաստմասե և պոլիմերային նյութերն ու դրանց կիրառման բնագավառները:
123.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել բնահողը, որպես շինարարական նյութ
124.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում բնահողը, որպես շինարարական նյութ կիրառելու բնագավառները, 2) ճիշտ է բացատրում շինարարական նպատակներով բնահողի օգտագործման արդյունավետությունը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏԱԽԻՈՄԵՏՐԱԿԱՆ ԵՎ ՄԵՆՉՈՒԼԱՅԻՆ ՀԱՆՈՒՅԹՆԵՐ»		
125.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 -17-011
126.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել տախիոմետրի և կիպրեգելի կառուցվածքի, տախիոմետրական ու մենզուլային հանույթների կատարման սկզբունքների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանցից ստացվող դաշտային ու հաշվարկային նյութերի մշակման կարողություններ:
127.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
128.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՀՂՇ 5-17-009 «Թեոդոլիտային հանույթ» մոդուլը:
129.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
130.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տախիոմետրի և կիպրեգելի կառուցվածքն ու աշխատանքային սկզբունքները
131.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տախիոմետրի աշխատանքային մասերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում տախիոմետրից օգտվելու կարգը, 3) իրականացնում է տախիոմետրային ճիշտ հաշվարկներ, 4) կարող է տախիոմետրը բերել աշխատանքային վիճակի, 5) ճիշտ է ներկայացնում կիպրեգելի կառուցվածքը, 6) կարող է մենզուլան բերել աշխատանքային վիճակի, 7) իրականացնում է թեքման անկյունների ճիշտ հաշվարկներ:
132.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել տախիոմետրական և մենզուլայն հանույթներ

133.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում տախիոմետրական հանույթի հաջորդական քայլերը, 2) ճիշտ է կատարում տեղանքի մակերևույթի անհարթությունների արտանկարում, 3) ճիշտ է ներկայացնում մենզուլային հանույթի հաջորդական քայլերը, 4) իրականացնում է պլանշետների միաբերում:
134.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կազմել հատակագծեր և պլանշետներ
135.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում տախիոմետրական հանույթից ստացվող նյութերի մշակման մեթոդները, 2) ճիշտ է կազմում տեղանքի միջին բեռնվածության տեղագրական քարտեզներ և հատակագծեր, 3) կատարում է հանույթային կետերի խտացում, 4) կատարում է տեղագրական քարտեզների սյունակավորում և անվանահամարակալում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՆԻՎԵԼԻՐԱՑՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ»		
136.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 -17-012
137.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել պետական նիվելիրացման ցանցի վերաբերյալ գիտելիքներ և նիվելիրացման աշխատանքները կատարելու կարողություններ
138.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
139.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՀՂՇ 5-17-011 «Տախիոմետրական և մենզուլային հանույթներ» մոդուլը:
140.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
141.	Ուսումնառության արդյունք 1	Մեկնաբանել նիվելիրացման աշխատանքների էությունը
142.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) նիվելիրացման աշխատանքների մասին ընդհանուր տեղեկությունները ճիշտ է ներկայացնում, 2) ճիշտ է չափագրում կետի բացարձակ բարձրությունը և այն արտահայտում հատակագծի վրա, 3) ճիշտ է չափագրում կետերի հարաբերական բարձրությունները, 4) ճիշտ է մեկնաբանում պետական նիվելիրացման ցանցի կազմման սկզբունքները:

143.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել նիվելիրների կառուցվածքը և աշխատանքային սկզբունքները
144.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում նիվելիրի կառուցվածքային մասերը, 2) նիվելիրը բերում է աշխատանքային վիճակի, 3) ճիշտ է կատարում նիվելիրային հաշվարկներ, 4) ճիշտ է լրացնում նիվելիրային հաշվեմատյանը:
145.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել նիվելիրային հանույթի միջոցառումներ
146.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում տեխնիկական նիվելիրացման աշխատանքներ, 2) ճիշտ է կատարում մակերևույթի նիվելիրացում՝ քառակուսիներով, 3) ճիշտ է կատարում երկայնական և լայնական պիկետաժի նշահարում, 4) ճիշտ է կատարում կորերի պիկետաժի նշահարում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՈՂԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, ՀՈՂԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒՄ»		
147.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 -17-013
148.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի մոտ ձևավորել հողաբարելավման (հողերի մելիորացիայի) և հողապահպանական միջոցառումների ու հողային քարտեզագրման ընդհանուր սկզբունքների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու, հողային քարտեզագրման և քարտեզներ կազմելու, հողը՝ որպես արտադրության միջոց և աշխատանքի առարկա ուսումնասիրելու նպատակով:
149.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
150.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂՇ 5-17-002 «Հողագիտություն» մոդուլը:
151.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
152.	Ուսումնառության արդյունք 1	Պարզաբանել հողագիտության և հողային քարտեզագրման խնդիրները
153.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հող հասկացությունը, դրանց տիպերը և առաջացման հիմնական պայմանները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողային քարտեզագրման խնդիրները,

		3) ճիշտ է մեկնաբանում ՀՀ-ում իրականացվող և ակնկալվող հողաբարելավման միջոցառումները տարբեր բարձրաչափական և հողակլիմայական գոտիներում:
154.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հողերի էրոզիայի (ողողամաշման) բովանդակությունը և դրա դեմ պայքարի միջոցառումները
155.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում «հողի էրոզիա» հասկացության սահմանումը և բովանդակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ հիմնական հողատեսակների էրոզացվածության (ողողամաշվածության) տարբերություններն ու առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում լեռնային երկրներում հողի էրոզիայի դեմ պայքարի առավել արդյունավետ միջոցառումները:
156.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողային քարտագրամները և քարտեզներ կազմելու մեթոդաբանությունը
157.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում հողային քարտագրամները և դրանց նշանակությունը գյուղատնտեսական արտադրությունում, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողային քարտեզները և դրանց նշանակությունը գյուղատնտեսական արտադրությունում, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողային քարտագրամներ և քարտեզներ կազմելու ընդհանուր մեթոդաբանությունը, 4) Հայաստանի Հանրապետության քարտեզագրական հիմքի վրա ճիշտ է անցկացնում հիմնական հողատեսակների եզրագծերը:
158.	Ուսումնառության արդյունք 4	Պարզաբանել տարբեր նշանակության հողային քարտեզների բովանդակային առանձնահատկությունները
159.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է մեկնաբանում տարբեր նշանակության հողային քարտեզների բովանդակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում խոշորամասշտաբ հողային քարտեզները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում հողային քարտեզների նշանակությունը հողային ռեսուրսների արդյունավետ և նպատակային օգտագործման բնագավառում, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողային քարտեզների նշանակությունը հողերի արտադրողականության բարձրացմանը նպատակաուղղված գործընթացներում:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ՄԱՐՔԵԹԻՆԳ»

160.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 -17- 014
161.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի մոտ ձևավորել գյուղատնտեսական արտադրության ոլորտների, խնդիրների, հետազոտման մեթոդների, շուկայի կառավարման համալիր տեսակների, դրանց էության ու միջավայրի վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
162.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
163.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՀՂՇ 5-17-005 «Ընդհանուր երկրագործություն» և ՀՂՇ 5 -17-006 «Անասնապահության հիմունքներ» մոդուլները:
164.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
165.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխման հիմնական տարրերը և մասնագիտացման առանձնահատկությունները
166.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական արտադրության տեղաբաշխման տարրերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման առանձնահատկությունները, 3) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական արտադրանքների ներմուծման և արտահանման առանձնահատկությունները:
167.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրության ոլորտում կապիտալ ներդրումների հիմնական տեսակները
168.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է որոշում կապիտալ ներդրումների բացարձակ ցուցանիշները, 2) ճիշտ է որոշում կապիտալ ներդրումների հարաբերական ցուցանիշները, 3) ճիշտ է որոշում կապիտալ ներդրումների արդյունավետության գործակիցը, 4) ճիշտ է որոշում կապիտալ ներդրումների ետ գնման ժամկետները:
169.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ժամանակակից մարքեթինգի սահմանումները, ֆունկցիաները և առանձնահատկությունները
170.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում տնտեսավարման շուկայական մեխանիզմի տեսական հիմունքները,

		<p>2) ճիշտ է բացատրում մարքեթինգը՝ ձեռնարկության գործունեության կազմակերպման համակարգում,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում գովազդը՝ որպես պահանջարկի ձևավորման և իրացման խթանման կարևոր միջոց:</p>
Մ Ո Ղ Ո Ւ Լ Ի Ա Ն Վ Ա Ն ՈՒ Մ Ը «ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ»		
171.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 -17-015
172.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման և կառավարման ժամանակակից խնդիրները, մեթոդները և սկզբունքներն ուսումնասիրելու նպատակով: Այն կօժանդակի նաև ծանոթանալ աշխատանքի կազմակերպման առաջադիմական ձևերին, գյուղատնտեսական աշխատանքների և աշխատաժամանակի ծախսումների դասակարգման սկզբունքներին:
173.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
174.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՀՂՇ 5-17-014 «Գյուղատնտեսական արտադրության էկոնոմիկա և մարքեթինգ» մոդուլը:
175.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
176.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման հիմունքները
177.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպման խնդիրներն ու օրինաչափությունները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական արտադրության մասնագիտացման և համակենտրոնացման սկզբունքները տարբեր գյուղատնտեսական կազմակերպություններում,</p> <p>3) ճիշտ է վերլուծում դաշտավարության, բանջարաբուծության և անասնապահության կազմակերպման ներկա մոտեցումները:</p>
178.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրության մեջ աշխատանքի կազմակերպման, նորմավորման և վարձատրության մոտեցումները
179.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում աշխատանքի կազմակերպման ձևերը, գյուղատնտեսական աշխատանքների և

		աշխատաժամանակի ծախսումների դասակարգումն՝ ըստ սահմանված նորմաների, 2) ճիշտ է մեկնաբանում գյուղատնտեսական աշխատանքների նորմավորման և վարձատրության սկզբունքները:
180.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման էությունը և խնդիրները
181.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման էությունը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում գյուղատնտեսական արտադրության կառավարման խնդիրները, 3) ճիշտ է ներկայացնում կառավարման կադրային քաղաքականության սկզբունքները, 4) ճիշտ է ներկայացնում աշխատանքային ռեսուրսների կառավարման սկզբունքները:
182.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել կառավարման գործառույթներն ու դասակարգումը
183.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում կառավարման գործառույթները և դրանց դասակարգումը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում Բիզնես-ծրագիրը որպես կառավարման կարևոր գործառույթ, 3) ճիշտ է ներկայացնում լիդերության դերակատարությունը, դրա տեսակները և ներկայացվող անհրաժեշտ պահանջները՝ որպես արտադրության օպերատիվ կառավարում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄՇԱԿՄԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ>>		
184.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ-5-17-016
185.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ զարգացնել հասարակական երևույթների վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքման, մշակման և արդյունքների ընդհանրացման վիճակագրական մեթոդների կիրառման գործնական հմտություններ:
186.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
187.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չէ
188.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
189.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել տեղեկատվության հավաքման և ուսումնասիրության համար նախապատրաստման գործընթացը
190.	Կատարման չափանիշներ	1) որոշումներ ընդունելու համար տեղեկատվության անհրաժեշտությունը և կարևորությունը հիմնավորում է,

		<p>2) տարբերակում է տեղեկությունների տեսակները և դրանց առանձնահատկությունները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում տեղեկությունների աղբյուրները և ձեռք բերման ձևերը,</p> <p>4) տեղեկությունների խմբավորումը և ընդհանրացումը ճիշտ է կատարում,</p> <p>5) ճիշտ է կազմում աղյուսակներ,</p> <p>6) ճիշտ է կազմում գրաֆիկներ և դիագրամներ:</p>
191.	Ուսումնառության արդյունք 2	Հաշվել հարաբերական և միջին մեծություններ
192.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) հարաբերական և միջին մեծությունների կիրառման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,</p> <p>2) ճիշտ է հաշվում հարաբերական մեծություններ,</p> <p>3) ճիշտ է հաշվում միջին թվաբանականներ,</p> <p>4) ճիշտ է հաշվում հարմոնիկ միջիններ,</p> <p>5) ճիշտ է հաշվում միջին քառակուսայիններ,</p> <p>6) հաշվարկված միջին մեծությունների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում:</p>
193.	Ուսումնառության արդյունք 3	Բացատրել վարիացիայի երևույթը և կատարել հաշվարկներ
194.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ուսումնասիրվող երևույթների հատկանիշներում վարիացիայի առկայությունը ճիշտ է բացատրում,</p> <p>2) ձևավորում է վարիացիոն շարք,</p> <p>3) ճիշտ է հաշվարկում վարիացիայի ցուցանիշները,</p> <p>4) ճիշտ է հաշվարկում վարիացիոն շարքի մոդան և մեդիանան,</p> <p>5) ուսումնասիրվող երևույթներում գնահատում է վարիացիայի մեծությունը,</p> <p>6) կատարում է հիմնավոր եզրակացություններ:</p>
195.	Ուսումնառության արդյունք 4	Հաշվել ինդեքսներ
196.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) բացատրում է ինդեքսների նշանակությունը և կիրառումը,</p> <p>2) ինդեքսների կառուցման կանոնները ներկայացնում է,</p> <p>3) ինդեքսների տեսակները ճիշտ է ներկայացնում,</p>

		<p>4) անհատական ինդեքսներ ճիշտ է հաշվարկում,</p> <p>5) ընդհանուր ինդեքսներ ճիշտ է հաշվարկում,</p> <p>6) ըստ ինդեքսների կատարում է գործնական եզրահանգումներ:</p>
197.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել դինամիկայի շարքերը, կատարել կորելացիոն վերլուծություն
198.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) տարբերակում է դինամիկայի շարքերի տեսակները,</p> <p>2) ճիշտ է բացատրում դինամիկայի շարքերի տեսակները,</p> <p>3) դինամիկայի ցուցանիշները ճիշտ է հաշվում,</p> <p>4) ճիշտ է գնահատում դինամիկայի ցուցանիշները,</p> <p>5) երևույթների միջև կապերի տեսակները ներկայացնում և մեկնաբանում է,</p> <p>6) ճիշտ կազմում և լուծում է զույգային կապի հավասարումներ,</p> <p>7) ճիշտ է ստանում կորելացիոն կապի հավասարումը,</p> <p>8) ճիշտ գնահատում է երևույթների միջև կապի սերտության աստիճանը:</p>
199.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել ընտրանքային մեթոդը
200.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ընտրանքային դիտարկման անհրաժեշտությունը և առանձնահատկությունը բացատրում է,</p> <p>2) ընտրանքային դիտարկման տեսակները ներկայացնում է,</p> <p>3) ճիշտ կատարում է ընտրանքային դիտարկում,</p> <p>4) հաշվում է ընտրանքային համախմբի ցուցանիշները,</p> <p>5) ընտրանքային դիտարկման արդյունքները ընդհանրացնում է:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ <<ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅՈՒՆ>>		
201.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ-5-17-017
202.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել բիզնես գործունեություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործնական հմտություններ: Դրանք ներառում են ինքնուրույն բիզնես կազմակերպելու և վարելու համար անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման հմտություններ, որոնցում հաշվի է առնված ինչպես գործարար

		ոլորտին հատուկ սկզբունքները, այնպես էլ բիզնես գործունեությունը կարգավորող իրավական դաշտի առանձնահատկությունները
203.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
204.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՌԿ-5-17-016 «<Տեղեկությունների մշակման վիճակագրական մեթոդները>> մոդուլը
205.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է
206.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հիմնավորված բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացը
207.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) բիզնես-գործունեության էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) բիզնես-գործունեության տեսլականը, նպատակը և ռազմավարությունը ճիշտ է սահմանում, 3) բիզնես-գործունեության համար նախընտրելի անձնային հատկանիշների կարևորությունը հիմնավորում է, 4) բիզնես-գործունեության համար սեփական հնարավորությունների գնահատումը ճիշտ է, 5) բիզնես-գաղափարի էությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 6) բիզնես-գաղափարի ձևավորման գործընթացի բաղադրիչների իմաստը ճիշտ է մեկնաբանում, 7) ըստ իրավիճակների հիմնավորում է ձևավորված բիզնես-գաղափարները, 8) բիզնես-գաղափարի տարբերակի գնահատումը ճիշտ է:
208.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել կազմակերպության ստեղծման և գրանցման կարգը, կառավարման գործընթացը
209.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) կազմակերպության կազմակերպչա-իրավական ձևերի բնութագիրը ճիշտ է, 2) կազմակերպության աշխատանքը կարգավորող իրավական ակտերի պահանջների ընկալումը ճիշտ է, 3) կազմակերպության ստեղծման քայլերի հաջորդականությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 4) կազմակերպության ստեղծման համար պահանջվող փաստաթղթերի ձևավորումը ճիշտ է, 5) կազմակերպության կառավարման անհրաժեշտությունը և խնդիրները ճիշտ է մեկնաբանում, 6) կառավարման ֆունկցիաների բնութագրերը ճիշտ է,

		<p>7) կառավարման ոճերի բնութագրերը ճիշտ է,</p> <p>8) կառավարման ֆունկցիոնալ բաժինների ձևավորման մոտեցումները ճիշտ է,</p> <p>9) աշխատատեղերի ձևավորման և պարտականությունների բաշխման մոտեցումները հիմնավոր է,</p> <p>10) աշխատողների ընտրության կարգը հիմնավոր է,</p> <p>11) կազմակերպության կառավարմանն առընչվող փաստաթղթերի ձևավորումը ամբողջական և հիմնավոր է,</p> <p>12) կնքվելիք պայմանագրերի կազմը և բովանդակությունը իրավաբանորեն ճիշտ է,</p> <p>13) կառավարման արդյունավետության գնահատման մոտեցումները հիմնավոր է:</p>
210.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել շուկայի հետազոտման և գնահատման գործողություններ
211.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է մեկնաբանում <<շուկա>> հասկացությունը,</p> <p>2) շուկայի հետազոտման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,</p> <p>3) շուկայի հետազոտման հիմնական ուղղությունները բացահայտում է,</p> <p>4) շուկայի հետազոտման գործընթացի փուլերը ճիշտ է բնութագրում,</p> <p>5) ըստ փուլերի շուկայի հետազոտման մեթոդների ընտրությունը հիմնավոր է,</p> <p>6) շուկայական պահանջարկի ծավալի բացահայտման մոտեցումները ճիշտ է,</p> <p>7) շուկայի վրա ազդող գործոնների և գնորդի վարքագծի գնահատումը ճիշտ է,</p> <p>8) շուկայական մրցակցության գնահատումը հիմնավոր է,</p> <p>9) շուկայի հատվածավորումը իրատեսական է,</p> <p>10) մարքեթինգի գաղափարների /4P և 7P/ նշանակությունը ճիշտ է բացահայտում,</p> <p>11) մարքեթինգային ռազմավարության մշակման մոտեցումները հիմնավորված է:</p>
212.	Ուսումնառության արդյունք 4	Բնութագրել կազմակերպության ռեսուրսները և գնահատել օգտագործման արդյունավետությունը
213.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) կազմակերպության ռեսուրսների կազմը և կառուցվածքը ճիշտ է բացահայտում,</p> <p>2) կազմակերպության ռեսուրսների խմբերի միջև օպտիմալ հարաբերակցության ապահովման անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,</p>

		<ul style="list-style-type: none"> 3) նյութական ռեսուրսների խմբերի տնտեսագիտական բնութագրերը ճիշտ է, 4) աշխատանքային ռեսուրսների բնութագիրը և դրանց առընչվող ցուցանիշների մեկնաբանությունը ճիշտ է, 5) աշխատանքի տեխնիկական նորմավորման էությունը ճիշտ է բացատրում, նորմաների մեծության ձևավորման մեխանիզմը ճիշտ է ներկայացնում, 6) ֆինանսական ռեսուրսների հետ կապված հասկացությունների բացատրությունը ճիշտ է, 7) ֆինանսական ռեսուրսների համալրման աղբյուրների առանձնահատկությունները ճիշտ է մեկնաբանում, 8) ռեսուրսների պահանջվելիք մեծության հաշվարկման մոտեցումները հիմնավոր է, 9) հիմնական կապիտալի առանձին խմբերի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 10) շրջանառու կապիտալի օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 11) աշխատանքային ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը և արդյունքների գնահատումը ճիշտ է, 12) ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ պարզ վերլուծական գործողությունները և ըստ արդյունքների եզրահանգումները հիմնավոր է:
214.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել ծախսերի հաշվարկ, ձևավորել ապրանքի /ծառայության/ գինը
215.	Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> 1) <<ծախս>> հասկացության բովանդակությունը ճիշտ է մեկնաբանում, 2) տարբերակում է ծախսերի խմբերը, 3) ծախսերը հիմնավորող փաստաթղթերի տեսակները և վավերապայմանները ճիշտ է ներկայացնում, 4) ծախսերի տարբեր խմբերի հաշվապահական ձևակերպումները ճիշտ է, 5) ապրանքների տարբեր տեսակների և ծառայությունների տարբեր խմբերի համար պահանջվող ծախսերի կազմը հիմնավոր է ներկայացնում, 6) ապրանքի կամ ծառայության ինքնարժեքի մեջ ներառվող ծախսերի հոդվածները ճիշտ է ներկայացնում,

		<p>7) ինքնարժեքի տարբեր հոդվածների մեծության հաշվարկման մեթոդաբանությունը ճիշտ է կիրառում,</p> <p>8) հաշվում է ապրանքի կամ ծառայության միավորի ինքնարժեքը,</p> <p>9) ինքնարժեքի իջեցման հնարավորությունները ճիշտ է գնահատում,</p> <p>10) ինքնարժեք-շուկայական գին մարժայի տարբերության հիմնավորումը ճիշտ է,</p> <p>11) անհատական գնից շուկայական գնի անցման տրամաբանությունը բացատրում է:</p>
216.	Ուսումնառության արդյունք 6	Մշակել բիզնես պլան և գործողությունների ծրագիր
217.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) բիզնես գործունեության համար բիզնես պլանի անհրաժեշտությունը հիմնավորում է,</p> <p>2) բիզնես պլանի բաժինների բովանդակության մեկնաբանությունները ճիշտ է,</p> <p>3) բիզնես պլանի մշակման համար անհրաժեշտ ելակետային տվյալների կազմը և ձեռք բերման աղբյուրները ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>4) ճիշտ է կատարում SWOT վերլուծություն,</p> <p>5) SWOT վերլուծության արդյունքները կիրառում է բիզնես պլանը մշակելու գործընթացում,</p> <p>6) բիզնես պլանով նախատեսվող միջոցառումները հիմնավորված է,</p> <p>7) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող գործողությունների ծրագիրը, ժամանակացույցը հիմնավոր է,</p> <p>8) բիզնես պլանի կատարումն ապահովող ռեսուրսների մեծությունները ճիշտ է սահմանվել,</p> <p>9) բիզնես պլանով նախատեսված միջոցառումների իրականացման ռիսկերը և դրանց հաղթահարման քայլերը հիմնավոր են:</p>
218.	Ուսումնառության արդյունք 7	Հաշվել հարկեր, տուրքեր, կազմել ֆինանսական հաշվետվություններ
219.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) հարկային օրենսդրության հիմնական դրույթները ճիշտ է մեկնաբանում,</p> <p>2) հարկային օրենսդրության հիմնական հասկացությունները ճիշտ է բացատրում,</p> <p>3) հարկերի և տուրքերի մեծությունը հաշվելու համար կիրառվող ելակետային ցուցանիշների հաշվարկը ճիշտ է կատարում,</p> <p>4) հարկերի և տուրքերի մեծությունը ճիշտ է հաշվարկում,</p>

		<p>5) հարկերի վճարման ժամկետների գնահատումը համապատասխանում է օրենսդրության պահանջներին,</p> <p>6) ֆինանսական հաշվետվությունների կազմը ճիշտ է ներկայացնում,</p> <p>7) անհրաժեշտ ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ է լրացնում,</p> <p>8) ստուգումների իրականացման իրավական ակտերի պահանջները ճիշտ է բացատրում,</p> <p>9) ստուգումների հետ կապված տնտեսվարողի իրավունքներն ու պարտականությունները ճիշտ է ներկայացնում:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՎԱՅՐԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄ»		
220.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5-17-018
221.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է գյուղական բնակավայրերի հատակագծման տեսական հիմունքների, մասնավորապես, գյուղական բնակավայրերի տարբեր գործառնական տարածքների ընտրության կարգի ու նորմաների մասին ուսանողին բավարար գիտելիքներ տալու և դրանք գործնականում կիրառելու հմտություններ ձևավորելու նպատակով: Մոդուլի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի մոտ կձևավորվի հատակագծման վրա ազդող շրջակա միջավայրի գործոնների որոշարկման կարողություններ, ինչպես նաև հատակագծման նախագծի կազմման սկզբունքային մոտեցումները գործնականում կիրառելու հմտություններ:
222.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
223.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
224.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
225.	Ուսումնառության արդյունք 1	Պարզաբանել բնակչության թվաքանակի շարժընթացի և հեռանկարային փոփոխման միտումները
226.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է սահմանում «բնակչություն» և «բնակչության շարժ» հասկացությունները,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում բնակչության շարժընթացի վրա ազդող սոցիալական և տնտեսաքաղաքական գործոնները,</p> <p>3) ճիշտ է բացատրում բնակչության տարաբնակեցման ձևերն ու համակարգերը,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում բնակչության թվաքանակի փոփոխման հեռանկարային պատկերը,</p>

		5) ճիշտ է մեկնաբանում գյուղական բնակավայրերի հասարակական դերը:
227.	Ուսումնառության արդյունք 2	Մեկնաբանել գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի հաշվարկման սկզբունքները
228.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում գյուղական բնակավայրերի բնակելի ֆոնդի կառուցվածքը, 2) ճիշտ է բացատրում բնակելի ֆոնդի հաշվարկման սկզբունքները, 3) հասարակական շենքերի ու կառույցների սահմանները ճիշտ է անցկացնում և հստակեցնում, 4) ճիշտ է որոշում բնակելի և արտադրական գոտիների մակերեսները, 5) ճիշտ է տարանջատում տարածքի գործառնական, բնակելի, արտադրական և կանաչ գոտիները, 6) ճիշտ է բացատրում տարածքի գոտիավորման միավորների ընտրությունն՝ ըստ իրավիճակի:
229.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել գյուղական բնակավայրերի հատակագծման և կառուցապատման նախագծային նորմաները
230.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում բնակելի տների տեղաբաշխման պայմաններն ու նորմաները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հասարակական և սոցիալական նշանակության շենքերի և շինությունների տեղաբաշխման պայմաններն ու նորմաները, 3) ճիշտ է կազմում բնակելի գոտու գրաֆիկական նախագիծ, 4) ճիշտ է կազմում արտադրական գոտու գրաֆիկական նախագիծ, 5) իրականացնում է հատակագծման նախագծի տեխնիկատնտեսական գնահատում, 6) կազմում է հաշվետվություն կատարված նախագծային աշխատանքների վերաբերյալ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՈՂԱՅԻՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔ»		
231.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5-17-019
232.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հողային հարաբերությունների պետական կարգավորման կատարելագործման, հողի տնտեսավարման տարբեր կազմակերպական-իրավական ձևերի զարգացման, հողերի բերրիության և հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման, մարդկանց կյանքի ու առողջության համար բարենպաստ շրջակա միջավայրի պահպանման և բարելավման սկզբունքների, հողերի պահպանությունը, հողային օրենսդրության կիրառման սահմանների ու հողօգտագործման նկատմամբ վերահսկողության իրականացման

		միջոցառումների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ
233.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
234.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
235.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
236.	Ուսումնառության արդյունք 1	Բնութագրել հողային իրավունքի աղբյուրները
237.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է պարզաբանում հողային իրավունքի հետ առնչվող ՀՀ Սահմանադրության համապատասխան հոդվածները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողային իրավունքը կարգավորող ՀՀ հողային օրենսդրությունը, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողային իրավունքը կարգավորող այլ նորմատիվ իրավական ակտերը:
238.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հողային օրենսդրության կիրառման, հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության իրավական կարգավորման համակարգը
239.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ պետական վերահսկողության խնդիրները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող մարմինները, 3) ճիշտ է ներկայացնում մարզպետարանի և համայնքապետարանի, որպես ղեկավարի, իրավասությունները հողերի օգտագործման և պահպանման նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության բնագավառում:
240.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքներն ու պարտականությունները
241.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների իրավունքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողամասերի սեփականատերերի և օգտագործողների պարտականությունները:
242.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացները

243.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարումն իրականացնող լիազոր մարմինները, 2) ճիշտ է ներկայացնում պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացը, 3) ճիշտ է ներկայացնում պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի վաճառքը, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողամասերի վաճառքի աճուրդի կազմակերպումն ու իրականացումը:
244.	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել հողային վեճերի լուծման իրավական կարգավորումը
245.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ներկայացնում հողամասերի նկատմամբ իրավունքների պաշտպանությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողային վեճերի լուծման իրավական կարգավորման սկզբունքները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
246.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ 5 -17-020
247.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել «աշխարհագրական քարտեզ» և «տեղանքի հատակագիծ» հասկացությունների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանց կիրառման ոլորտները հստակեցնելու, հիմնական տարրերն ուսումնասիրելու և տարբերությունները բացահայտելու, ինչպես նաև պարզ չափագրումներ կատարելու, քարտեզներ ու հատակագծեր ընթերցելու և կազմելու, դրանց վրա պարզ չափագրումներ ու հաշվարկներ կատարելու կարողություններ:
248.	Մոդուլի տևողությունը	18 ժամ
249.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար սկզբնական մասնագիտական գիտելիքներ պետք չեն:
250.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
251.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել «աշխարհագրական քարտեզ» և «տեղանքի հատակագիծ» հասկացությունների սահմանումները և դրանց հիմնական տարրերը
252.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է սահմանում «աշխարհագրական քարտեզ» հասկացությունը,

		<p>2) ճիշտ է սահմանում «տեղանքի հատակագիծ» հասկացությունը,</p> <p>3) ճիշտ է սահմանում «հորիզոնի և «ազիմուտի» հասկացությունները,</p> <p>4) ճիշտ է սահմանում «մասշտաբ» հասկացությունը և տալ դրա արտահայտչաձևերը. (թվային, անվանական, գծային),</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում գեոդեզիական ցանցի (աստիճանացանցի) տարրերը. միջօրեական, զուգահեռական:</p>
253.	Ուսումնառության արդյունք 2	Դասակարգել աշխարհագրական քարտեզները
254.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզների դասակարգումն՝ ըստ մասշտաբի,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզների դասակարգումն՝ ըստ բովանդակության,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզների դասակարգումն՝ ըստ նշանակության,</p> <p>4) ճիշտ է մեկնաբանում աշխարհագրական քարտեզի պայմանական նշանները:</p>
255.	Ուսումնառության արդյունք 3	Մեկնաբանել աշխարհագրական քարտեզի և տեղանքի հատակագծի տարբերությունները
256.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզի վրա մակերևույթի անհարթությունների (ռելիեֆի) պատկերման սկզբունքը,</p> <p>2) ճիշտ է բացատրում հատակագծի վրա մակերևույթի անհարթությունների պատկերման սկզբունքը,</p> <p>3) ճիշտ է մեկնաբանում քարտեզի և հատակագծի տարբերություններն ըստ երկրագնդի մակերևույթի գնդաձևության հաշվառման /անտեսման, հորիզոնի կողմերի արտահայտման, մասշտաբների մեծության ու մանրամասնությունների պատկերման խորության:</p>
257.	Ուսումնառության արդյունք 4	Չափագրել քարտեզի և հատակագծի վրա հեռավորություններն ու մակերեսները
258.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է բացատրում թվային մասշտաբից անվանական և գծային մասշտաբ ստանալու սկզբունքը,</p> <p>2) ճիշտ է հաշվարկում քարտեզի և հատակագծի վրա չափագրված հեռավորությունների ու մակերեսների իրական արժեքները:</p>
Մ Ո Ղ Ա Ց Ի Ն Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն Ե Վ Հ Ո Ղ Ա Ց Ի Ն Ա Ր Ա Ր Ա Կ Ա Ն Ն Ա Խ Ա Գ Ծ Ո Ւ Մ		
259.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ 5 -17- 021
260.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է հողաշինարարության հիմունքները և խնդիրները, ՀՀ հողային ֆոնդը, դրա կազմը,

		արդյունավետ օգտագործման հիմնախնդիրներն ու հողաշինարարության ձևերն ուսումնասիրելու նպատակով, ինչն անհրաժեշտ է ապագա մասնագետի մասնագիտական գործունեության համար:
261.	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
262.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂՇ 5-17-018 «Գյուղական բնակավայրերի նախագծում» մոդուլը:
263.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
264.	Ուսումնառության արդյունք 1	Պարզաբանել հողաշինարարության հիմնական դրույթները, խնդիրները և և ժամանակակից ձևերը
265.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է սահմանում հողաշինարարության հիմնական դրույթները, 2) ճիշտ է վերլուծում հողաշինարարության խնդիրները, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարության բովանդակությունը, 4) ճիշտ է տարանջատում հողաշինարարության ժամանակակից ձևերը:
266.	Ուսումնառության արդյունք 2	Գնահատել ՀՀ հողային ֆոնդի կազմը և ակնկալվող փոփոխությունները
267.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է մեկնաբանում ՀՀ հողային ֆոնդի ներկայիս կազմի առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է վերլուծում պահուստային հողերի ներկայիս վիճակը, 3) ճիշտ է բացահայտում պահուստային հողերի օգտագործման հեռանկարները:
268.	Ուսումնառության արդյունք 3	Սահմանել հողերի նպատակային և հողատեսքերի գործառնական նշանակությունները
269.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է տարբերակում հողերը ըստ նպատակային նշանակության, 2) ճիշտ է սահմանում <<հողամաս>> հասկացությունը 3) ճիշտ է տարանջատում հողերը ըստ հողատեսքերի, 4) ճիշտ է կատարում հողերի և հողատեսքերի փոխակերպում:
Մ Ո Ղ Ա Ն Ա Ն Ա Ն Ո Ւ Մ Ը «Ն Ե Ր Հ Ա Մ Ա Յ Ն Ք Ա Յ Ի Ն Հ Ո Ղ Ա Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Յ ՈՒ Ն»		
270.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 –17- 022

271.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակությունը և խնդիրները, ներհամայնքային հողաշինարարական նախագծերի օգնությամբ համայնքների հողային ֆոնդի առավել ամբողջական, արդյունավետ ու նպատակային օգտագործման առանձնահատկություններն ուսումնասիրելու նպատակով: Այն կօգնի նաև ուսումնասիրել նախագծերի կազմման կարգը և կատարել տնտեսագիտական հիմնավորումներ:
272.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
273.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂՇ 5-17-019 «Հողային իրավունք» և ՀՂՇ 5-17-021 «Հողաշինարարություն և հողաշինարարական նախագծում» մոդուլները:
274.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
275.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակությունը և խնդիրները
276.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում ներհամայնքային հողաշինարարության բովանդակությունը, 2) ճիշտ է վերլուծում ներհամայնքային հողաշինարարության խնդիրները, 3) ճիշտ է կիրառում համայնքի հողային ֆոնդի առավել արդյունավետ ու նպատակային օգտագործման միջոցառումները:
277.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել ցանքաշրջանառությունների տարածքի կազմակերպում
278.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է սահմանում ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման խնդիրները, 2) ճիշտ է կատարում դաշտերի և տեղամասերի նախագծում, 3) ճիշտ է կատարում դաշտային ճանապարհների, դաշտապաշտպան անտառաշերտերի և ջրամատակարարման կառուցվածքների տեղաբաշխում, 4) մշակում է հողապաշտպան հակաէրոզիոն միջոցառումների քարտացուցակ, 5) կատարում է ցանքաշրջանառությունների տարածքային կազմակերպման արդյունավետության տնտեսական հիմնավորում:
279.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել բազմամյա տնկարկների տարածքային կազմակերպում

280	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է սահմանում բազմամյա տնկարկների՝ պտղատու, խաղողի և հատապտղային այգիների տարածքային կազմակերպման խնդիրները,</p> <p>2) ճիշտ է կատարում տեղամասերի նախագծում,</p> <p>3) ճիշտ է տեղաբաշխում այգամիջյան ճանապարհները, այգապաշտպան անտառաշերտերը և ջրամատակարարման կառուցվածքները:</p>
281.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել բնական կերային հողատեսքերի տարածքային կազմակերպում
282.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է սահմանում բնական կերային հողատեսքերի տարածքային կազմակերպման խնդիրները,</p> <p>2) ճիշտ է նախագծում խոտհարքաշրջանառության և արոտաշրջանառության սխեմաներ,</p> <p>3) ճիշտ է կատարում նախիրային և անասնահոտային տեղամասերի նախագծում,</p> <p>4) ճիշտ է նախագծում փոված (զագոնային) արածեցման տեղամասերը:</p>
283.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու աշխատանքներ
284.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում հողաշինարարական նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու եղանակներն ու մեթոդները,</p> <p>2) ճիշտ է կազմում նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու աշխատանքային գծագիր,</p> <p>3) ճիշտ է կազմում նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու հանձնման և ընդունման ակտ,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում կատարված աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվություն:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՈՂԱՅԻՆ ԿԱԴԱՍՏՐ, ՀՈՂԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՈՒՄ ԵՎ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄ»		
285.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ 5 –17 - 023
286.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հողային կադաստրի խնդիրների, զարգացման փուլերի, հողային կադաստրի վարման հիմնական սկզբունքների, հողերի պետական գրանցման գործառույթների և հաշվառման հիմնական սկզբունքների, հողերի դասակարգման ձևերի վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
287.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ

288	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելու համար ուսանողը պետք է նախապես ուսումնասիրած լինի ՀՂՇ 5-17-007 «Հողաշինարարական գծագրություն» և ՀՂՇ 5 -17-019 «Հողային իրավունք» մոդուլները:
289	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար վաճ կատարման չափանիշների բավարարման կարգակի ապահովումն է:
290.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել պետական հողային կադաստրի նպատակը, առարկան և խնդիրները
291.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում պետական հողային կադաստրի նպատակը և առարկան, 2) ճիշտ է պարզաբանում պետական հողային կադաստրի խնդիրները, 3) ճիշտ է ներկայացնում պետական հողային կադաստրը՝ որպես հողային հարաբերությունների կարգավորման, հողօգտագործման և հողաշինարարության կազմակերպման հիմնական օղակ, 4) ճիշտ է ներկայացնում պետական հողային կադաստրի զարգացման փուլերը ՀՀ-ում:
292.	Ուսումնառության արդյունք 2	Մեկնաբանել պետական հողային կադաստրի վարման հիմնական սկզբունքները, հողերի դասակարգման ձևերը
293.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում պետական հողային կադաստրի վարման հիմնական սկզբունքները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողերի դասակարգման ձևերը:
294.	Ուսումնառության արդյունք 3	Պարզաբանել հողերի պետական գրանցման խնդիրներն ու բովանդակությունը
295.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հողերի պետական գրանցման խնդիրներն ու բովանդակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողերի պետական գրանցման հիմնական փաստաթղթերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում անշարժ գույքի սեփականության իրավունքի վկայականի լրացման կարգը:
296.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հողերի հաշվառման նշանակությունն ու բովանդակությունը
297.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում հողերի հաշվառման նշանակությունն ու բովանդակությունը, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողերի հաշվառման հիմնական փաստաթղթերը, 3) ճիշտ է ներկայացնում հողերի հաշվառման ձևերը, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողերի քանակական և որակական հաշվառումը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՏԵՂԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄ»		

298	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 -17- 024
299	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել տեղական նշանակության ճանապարհների նախագծման և շինարարության հիմնական տարրերի, գյուղական համայնքներում տեղական նշանակության ճանապարհային ցանցի տեղաբաշխման առանձնահատկությունների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
300	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
301.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂՇ 5 -17-010 «Գրունտների մեխանիկա և շինարարական նյութեր» մոդուլը:
302.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
303.	Ուսումնառության արդյունք 1	Դասակարգել տեղական նշանակության ճանապարհները ըստ ներհամայնքային հողաշինարարական նախագծերի և կադաստրային քարտեզների
304.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է վերլուծում տրանսպորտի դերն ու նշանակությունը գյուղատնտեսական արտադրությունում, 2) ճիշտ է դասակարգում հանրապետական և տեղական նշանակության ճանապարհները:
305.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել տեղական նշանակության ճանապարհային ցանցի հետազոտում և նախագծում
306.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում տեղական նշանակության ճանապարհային ցանցի տեղաբաշխում, 2) ճիշտ է կատարում ճանապարհների տարեկան բեռնվածության և բեռնաշրջանառության հաշվարկ, 3) ճիշտ է կատարում ճանապարհների հեռանկարային բեռնվածության և բեռնաշրջանառության հաշվարկ, 4) ճիշտ է որոշում տեղական նշանակության ճանապարհներով իրականացվող երթևեկության ինտենսիվությունը:
307.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կիրառել ճանապարհների հատակագծման հիմնական տարրերը
308.	Կատարման չափանիշներ	1) հատակագծի վրա ճիշտ է անցկացնում ճանապարհային ուղեգծերը, 2) հատակագծի վրա շրջանային և անցումային կորերն ու դրանց տարրերը ճիշտ է անցկացնում, 3) շրջանային և անցումային կորերի հիմնական տարրերի հաշվարկը ճիշտ է կատարում:

309.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կազմել ճանապարհների երկայնական և լայնական պրոֆիլները
310.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է կազմում ճանապարհների երկայնական կտրվածքի պրոֆիլ, 2) ճիշտ է կազմում ճանապարհների լայնական կտրվածքի պրոֆիլ, 3) ճիշտ է հաշվում երկայնական թեքությունները, բանվորական և նախագծային նիշերը, 4) ճիշտ է հաշվում հողային աշխատանքների ծավալները, 5) ճիշտ է կատարում ուղղաձիգ և գոգավոր կորերի հաշվարկ:
311.	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել ջրահեռացման հիդրավլիկական հաշվարկներ
312.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհների վրա ջրի վնասակար ազդեցությունը և հողային պաստառի խոնավացման աղբյուրները, 2) ճիշտ է հաշվարկում ջրահեռացման կառույցների նախագծման ժամանակ ջրային հոսքի ծախսը, 3) ճիշտ է կատարում հիդրավլիկական հաշվարկ՝ փոքր կամուրջների և ճանապարհային խողովակների կիրառման դեպքում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՄԱՆ ՄՈԴԵԼԱՎՈՐՈՒՄ»		
313.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 -17- 025
314.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել քարտեզագրության, քարտեզագրական պրոյեկցիաների, քարտեզների մաթեմատիկական հիմքը կազմելու եղանակների, տարածքի մակերևույթի անհարթությունների միագումար համակարգի կամ ռելիեֆի ձևաբանական պայմանների առանձնահատկությունների, քարտեզագրման սկզբունքների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
315.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
316.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂՇ 5-17-020 «Քարտեզագրություն» մոդուլը:
317.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
318.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հողային ռեսուրսների քարտեզների ու քարտեզագրական ելանյութերը

319.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում «քարտեզագրության» սահմանումն ու բաղադրիչները, 2) ճիշտ է ներկայացնում հողային ռեսուրսների քարտեզների և քարտեզագրման նպատակը, 3) ճիշտ է բացատրում հողային ռեսուրսների քարտեզագրման խնդիրները, 4) ճիշտ է ներկայացնում հողային ռեսուրսների քարտեզագրման ելակետային նյութերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզագրման ելանյութերի հավաքման սխեման:
320.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կիրառել հողային ռեսուրսների քարտեզների մաթեմատիկական հիմքի տարրերը
321.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) կարող է ընտրել հողային ռեսուրսների քարտեզներին համապատասխան մասշտաբ, 2) կարող է քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել մակերևույթի անհարթություններն արտահայտող հորիզոնականները, 3) կարող է քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել ջրագրական ցանցի տարրերը, 4) կարող է քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել հողաբուսական ծածկի եզրագծերը, 5) կարող է քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել ճանապարհները, 6) կարող է քարտեզի մաթեմատիկական հիմքի վրա անցկացնել վարչատարածքային և համայնքային սահմանները:
322.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել քարտեզագրական պրոյեկցիաների և պայմանական նշանների ընտրության սկզբունքները
323.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում քարտեզագրական պրոյեկցիայի դերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզագրական պրոյեկցիաների տեսակները, 3) ճիշտ է ընտրում նախագծվող քարտեզին անհրաժեշտ քարտեզագրական պրոյեկցիան, 4) ճիշտ է ներկայացնում նախագծվող քարտեզի մակերեսի դասավորման մշակումն՝ ըստ ընտրված մասշտաբի և քարտեզագրական պրոյեկցիայի, 5) կարող է կազմել նախագծվող քարտեզի բացատրագիրը, 6) ճիշտ է կազմում նախագծվող թեմատիկ քարտեզների համար ընտրված պայմանական նշանների ցանկը:
324.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել տարածքի մակերևույթի ձևակազմական բաղադրիչների քարտեզագրման սկզբունքները

<p>325. Կատարման չափանիշներ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում որոշարկված տարածքի՝ ըստ բարձրաչափական գոտիների տեղաբաշխման առանձնահատկությունները, 2) ճիշտ է բացատրում տարածքի բարձրաչափական գոտիների առանձնացման միջակայքերը և սկզբունքները, 3) ճիշտ է սահմանում «բացարձակ բարձրություն» և «հարաբերական բարձրություն» հասկացությունները, 4) ճիշտ է ներկայացնում տարածքի բարձրաչափական տարբեր գոտիների պիտանելիությունը, 5) ճիշտ է ներկայացնում որոշարկված տարածքի մակերևույթի՝ ըստ մասնատվածության տեղաբաշխման առանձնահատկությունները, 6) ճիշտ է ներկայացնում տարածքի մակերևույթի հորիզոնական մասնատվածության դասակարգման միջակայքերը, 7) կարող է արտահայտել տարածքի մակերևույթի ուղղաձիգ մասնատվածության դասակարգման միջակայքերը, 8) ճիշտ է ներկայացնում տարբեր մասնատվածությամբ մակերևույթների պիտանելիությունը, 9) կարող է քարտեզագրական հիմքի վրա առանձնացնել մակերևույթի տարբեր մասնատվածությամբ եզրագծերը (կոնտուրները), 10) ճիշտ է ներկայացնում որոշարկված տարածքի՝ ըստ մակերևույթի թեքությունների տեղաբաշխման առնձնահատկությունները, 11) ճիշտ է ներկայացնում տարածքի մակերևույթի թեքությունների դասակարգման միջակայքերն ու սկզբունքները, 12) ճիշտ է ներկայացնում մակերևույթի թեքության հաշվարկման բանաձևը, 13) ճիշտ է ներկայացնում տարբեր թեքությամբ մակերևույթների (լանջերի) պիտանելիությունը, 14) ճիշտ է ներկայացնում տեղագրական քարտեզների թեքությունների սանդղակից օգտվելու կարգը, 15) կարող է քարտեզագրական հիմքի վրա առանձնացնել մակերևույթի տարբեր թեքությամբ եզրագծերը (կոնտուրները), 16) ճիշտ է ներկայացնում որոշարկված տարածքի մակերևույթի՝ ըստ դիրքադրությունների տեղաբաշխման
--	---

		<p>առանձնահատկությունները,</p> <p>17) ճիշտ է ներկայացնում տարբեր դիրքադրությամբ մակերևույթների պիտանելիությունը,</p> <p>18) կարող է քարտեզագրական հիմքի վրա առանձնացնել մակերևույթի տարբեր դիրքադրությամբ եզրագծերը (կոնտուրները):</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՔԱՐՏԵԶՆԵՐԻ ՆԱԽԱԳԾՈՒՄ»		
326.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5 -17 - 026
327.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել քարտեզների, մասնավորապես հողային ռեսուրսների և հողաշինարարական քարտեզների ստեղծման հիմնական փուլերի, թեմատիկ քարտեզագրման նյութերի հավաքման սխեմաների, ինչպես նաև քարտեզների կազմման և քարտեզագրական ընդհանրացումների սկզբունքների վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
328.	Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
329.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂՇ 5-17-025 «Քարտեզագրման մոդելավորում» մոդուլը:
330.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
331.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել քարտեզների և ատլասների նախագծման հիմնական փուլերը
332.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է մեկնաբանում քարտեզագրական տարրերի ընդհանրացման իմաստը, 2) կարող է օգտվել ժամանակակից քարտեզագրական տեխնիկական միջոցներից, 3) ճիշտ է բացատրում քարտեզների մաթեմատիկական հիմքի ստուգման եղանակները, 4) ճիշտ է նկարագրում բնագիր քարտեզների կազմման պահանջները, 5) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզների և ատլասների նախագծման հաջորդական փուլերը:
333.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել քարտեզների հրատարակման նախապատրաստական աշխատանքների համակազմը
334.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է բացատրում բնագիր քարտեզների բազմացման եղանակները,

		<p>2) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզների նորացման ընթացակարգերի ավտոմատիզացիան,</p> <p>3) կարող է քարտեզագրական տեղեկատվությունը վերափոխել թվային կոդով,</p> <p>4) կարող է կատարել քարտեզագրական պատկերի ավտոմատ վերափոխում,</p> <p>5) կարող է կատարել թվային տվյալների ավտոմատ վերափոխում:</p>
335	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողային ռեսուրսների ժամանակակից քարտեզագրման ուղիները
336	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է մեկնաբանում հետազոտությունների քարտեզագրական եղանակը,</p> <p>2) ճիշտ է ներկայացնում հողային ռեսուրսների քարտեզների վարչական և տարածքային միավորները,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում համատեղ վերափոխման և օգտագործման քարտեզների նախագծման հիմնական մոտեցումները,</p> <p>4) ճիշտ է բացատրում քարտեզագրական նյութի կիրառմամբ՝ օբյեկտների քանակական և որակական բնութագրեր կազմելու սկզբունքը,</p> <p>5) ճիշտ է ներկայացնում քարտեզագրական նյութի կիրառմամբ՝ երևույթների օրինաչափությունների բացահայտման սկզբունքը,</p> <p>6) ճիշտ է ներկայացնում կանխագնման նպատակների համար քարտեզներ կազմելու և դրանցից օգտվելու կարգը:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՈՂԱԲԱՐԵԼԱՎՈՒՄ ԵՎ ՀՈՂԱՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄ»		
337	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5-17-027
338	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հողաբարելավման (հողերի մելիորցիայի) ժամանակակից միջոցառումների տեսակների, կազմակերպման տնտեսական ու տեխնիկական հիմնադրույթների և դրանց ներդրման արդյունավետության վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու և հողավերականգնման աշխատանքներ կատարելու կարողություններ:
339	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
340	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂՇ 5-17-013 «Հողագիտություն, հողային

		քարտեզագրում» մոդուլը:
341.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
342.	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել հողերի ջրային հողաբարելավման միջոցառումները
343.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում արհեստական ոռոգման (իռիգացիայի) դերն ու նշանակությունը հողերի ջրային պաշարների լրացման գործում, 2) ճիշտ է մեկնաբանում խոնավացման ոռոգման էությունը և միջոցները, 3) ճիշտ է բացատրում պարարտացման ոռոգման էությունը և միջոցները, 4) ճիշտ է նկարագրում աղազերծման ոռոգման էությունը և միջոցները, 5) ե. ճիշտ է ներկայացնում ջերմային ոռոգման էությունը և միջոցները:
344.	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել հողերի ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումները
345.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է վերլուծում հողերում վարի խորության ավելացման արդյունավետությունը, 2) ճիշտ է մեկնաբանում թեք լեռնալանջերի դարավանդեցման արդյունավետությունը, 3) ճիշտ է բացատրում հողերի քարամաքրման արդյունավետությունը, 4) ճիշտ է հաշվում աղակալած հողերի մելիորացման արդյունավետությունը, 5) ճիշտ է ներկայացնում ձորակային ցանցի ընդարձակման դեմ տարվող միջոցառումների համակարգը, 6) ճիշտ է ներկայացնում հողատարման երևույթների ակտիվության դեմ տարվող պայքարում ագրոֆիզիկական հողաբարելավման միջոցառումների նշանակությունը:
346.	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել հողերի ագրոքիմիական հողաբարելավման միջոցառումները
347.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում հողավելացման միջոցառումների կազմակերպման սկզբունքները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում հողերի կրացման միջոցառումներն ու դրանց նշանակությունը, 3) ճիշտ է բացատրում հողերի պարարտացման դերն ու նշանակությունը:
348.	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել հողավերականգնման (հողերի ռեկուլտիվացման) միջոցառումները

349	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է բացատրում խախտված հողերի առաջացման պատճառները, 2) ճիշտ է մեկնաբանում կենսաբանական հողավերականգնման միջոցառումները, 3) ճիշտ է բացատրում լեռնատեխնիկական հողավերականգնման միջոցառումները:
350	Ուսումնառության արդյունք 5	Ներկայացնել ոռոգման մեխորացիան
351.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում մեխորացիայի տեսակները, 2) ճիշտ է ներկայացնում ոռոգման համակարգի տեսակները (բաց և փակ ցանց, ոռոգման ջրանցքներ բաց ցանցում), 3) ճիշտ է հաշվարկում ջրանցքների հողային աշխատանքների ծավալները, 4) ճիշտ է ներկայացնում ոռոգման ռեժիմը (ջրսպառման, ջրման և ոռոգման նորմեր), 5) ճիշտ է կազմում հիդրոմոդուլի գրաֆիկը (կոմպլեկտավորված և չկոմպլեկտավորված):
352.	Ուսումնառության արդյունք 6	Ներկայացնել չորացման մեխորացիան
353.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում չորացման համակարգը, նրա կառուցվածքը և հիմնական տարրերը, 2) ճիշտ է ներկայացնում չորացման ռեժիմ հասկացությունը, 3) ճիշտ է կիրառում չորացման եղանակները, 4) ճիշտ է դասակարգում դրենաժները, հաշվում դրենաժի խորությունը, հեռավորությունը, հիմնավորում դրենաժի տիպը և տեսակը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՈՂԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ»		
354.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ 5 -17- 028
355.	Մոդուլի նպատակը	<p>Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հողային ռեսուրսների օգտագործման վերաբերյալ անհրաժեշտ տեսական գիտելիքներ: Ապագա մասնագետներին այն կօգնի աշխատանքային գործունեության ընթացքում ճանաչել և գնահատել հողային ռեսուրսների ներկա վիճակը, կօժանդակի բացահայտել այն բացթողումները, որոնք հետագայում հնարավոր կլինի վերացնել՝ հաշվի առնելով գյուղատնտեսական արտադրության կամ ազգային տնտեսության որևէ այլ բնագավառի զարգացման գերակայություններն ու դրանցում հողօգտագործման և</p>

		հողահատկացման թույլատրելի հնարավորությունները:
356	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
357	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂՇ 5 -17- 019 «Հողային իրավունք» մոդուլը:
358	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
359	Ուսումնառության արդյունք 1	Ծրագրավորել հողային ռեսուրսների օգտագործումը
360	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է սահմանում «հողային ռեսուրսներ» և «հողային ֆոնդ» հասկացությունները, 2) ճիշտ է բացատրում ՀՀ գյուղատնտեսական հողահանդակների օգտագործման ներկայիս առանձնահատկությունները նախալեռնային և միջին լեռնային գոտիներում, 3) ճիշտ է մեկնաբանում ոչ գյուղատնտեսական հողերի տեղաբաշխման օրինաչափություններն՝ ըստ նախալեռնային (ցածրալեռնային), միջին լեռնային և բարձրալեռնային գոտիների, 4) ճիշտ է գնահատում ՀՀ հողային ռեսուրսների յուրացման չօգտագործված հնարավորությունները:
361	Ուսումնառության արդյունք 2	Մեկնաբանել հողերի գոտիավորման և օգտագործման սխեմաները
362	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում տարածքի հողերի գոտիավորման սխեման, 2) ճիշտ է ներկայացնում տարածքի հողերի փաստացի օգտագործման սխեման:
363	Ուսումնառության արդյունք 3	Բացատրել հողերի բնական գյուղատնտեսական շրջանացման և նորմավորման գործնական նշանակությունը
364	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է պարզաբանում հողերի բնական գյուղատնտեսական շրջանացման սկզբունքները, 2) ճիշտ է պարզաբանում հողերի բնական գյուղատնտեսական նորմավորման սկզբունքները, 3) ճիշտ է բացատրում գյուղատնտեսական հողօգտագործման արդյունավետության բարձրացման հիմնական ուղղությունները, 4) ճիշտ է մեկնաբանում պահուստային հողերի նպատակային և պլանային օգտագործման հիմնական ուղղությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՂԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄ»		

365	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5-17-029
366	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հողային ռեսուրսների հեռանկարային օգտագործման վերաբերյալ անհրաժեշտ տեսական գիտելիքներ: Ապագա մասնագետներին այն կօգնի աշխատանքային գործունեության ընթացքում ճանաչել հողային ռեսուրսների ներկա վիճակը և կօժանդակի բացահայտել այն ռեզերվներն ու պահուստային հողերը, որոնք հեռանկարում հնարավոր կլինի ներառել գյուղատնտեսական արտադրության մեջ կամ ազգային տնտեսության որևէ այլ բնագավառում:
367	Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
368	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂՇ 5-17-028 «Հողային ռեսուրսների կառավարում» մոդուլը:
369	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
370	Ուսումնառության արդյունք 1	Կատարել ՀՀ հողային ֆոնդի վերլուծություն
371	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է վերլուծում ՀՀ - ում հողային ֆոնդը, 2) ճիշտ է տարանջատում հողային ֆոնդը ըստ նպատակային նշանակության, հողատեսքերի, գործառնական նշանակության և սեփականության ձևերի, 3) ճիշտ է բացատրում ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքի ժամանակակից համապատկերը, 4) ճիշտ է մեկնաբանում ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքային փոփոխությունների միտումները:
372	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել ՀՀ հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսումները
373	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կիրառում հողային ռեսուրսների կանխատեսման մեթոդները, 2) ճիշտ է կատարում կանխատեսման արդյունքների վերլուծություն, 3) ճիշտ է գնահատում կանխատեսման արդյունքները:
374	Ուսումնառության արդյունք 3	Կազմել ՀՀ հողային ֆոնդի հեռանկարային օգտագործման սխեմա և կատարել հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսումներ

375.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է վերլուծում ՀՀ-ում հողօգտագործման հեռանկարային պատկերը, 2) ճիշտ է վերլուծում ՀՀ-ում հեռանկարային հողօգտագործման պլանավորման հիմնական մոտեցումները, 3) ճիշտ է մեկնաբանում ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքի փոփոխությունների կարճաժամկետ հեռանկարային համայնապատկերը, 4) ճիշտ է մեկնաբանում ՀՀ հողային ֆոնդի կառուցվածքի փոփոխությունների երկարաժամկետ հեռանկարային համայնապատկերը, 5) ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ գյուղատնտեսության զարգացման գերակա ուղղությունները, 6) ճիշտ է հաշվարկում ՀՀ-ում հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսումներին միտված գործակիցները, 7) ճիշտ է կազմում ՀՀ-ում հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսումներն արտահայտող գրաֆիկներ և գծապատկերներ:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՖՈՏՈԳՐԱՄՄԵՏՐԻԱ»		
376.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂՇ 5-17-030
377.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է լուսանկարների միջոցով երկրի մակերևույթի հատակագծերի և քարտեզների ստացման սկզբունքները յուրացնելու, դրանց կիրառման ոլորտները հստակեցնելու, աէրոհանույթային համակարգերին սպասարկող սարքավորումների աշխատանքին ծանոթանալու նպատակով: Այն կօգնի ուսանողներին աէրոլուսանկարների օգնությամբ կատարել տարբեր օբյեկտների ու երևույթների բազմակողմանի քանակական և որակական ուսումնասիրություններ:
378.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
379.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂՇ 5-17-007 «Հողաշինարարական գծագրություն» և ՀՂՇ 5-17-012 «Նիվելիրացման աշխատանքներ» մոդուլները:
380.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:

381.	Ուսումնառության արդյունք 1	Պարզաբանել աէրո և տիեզերական լուսանկարահանման կարևորությունը
382	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) հիմնավորում է աէրո և տիեզերական լուսանկարահանման նշանակությունը, անհրաժեշտությունը, կիրառման բնագավառները, 2) ճիշտ է հիմնավորում աէրոլուսանկարահանման սկզբունքները (աէրոնկարահանման ձևերը, տեսակները, տեխնիկական պարամետրերը և աէրոնկարները), 3) ճիշտ է ներկայացնում աէրոլուսանկարահանման համար օգտագործվող սարքերը, 4) ճիշտ է հաշվարկում աէրոլուսանկարահանման մասշտաբը, նկարահանման բարձրությունը, երկայնական և լայնական ծածկույթները, երթուղիները և նկարների թիվը, 5) ճիշտ է ներկայացնում մոնիթորինգը աէրոֆոտոնկարահանման միջոցով, 6) ճիշտ է հիմնավորում տիեզերական լուսանկարահանման սկզբունքները, 7) ճիշտ է ներկայացնում տիեզերական լուսանկարահանման համար օգտագործվող սարքերը:
383	Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել թվային ֆոտոգրամմետրական համակարգը
384	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում թվային ֆոտոգրամմետրական համակարգը, 2) ճիշտ է ներկայացնում ծրագրային փաթեթները 3) ճիշտ է ներկայացնում ստերեոզույգերը և ստերեոսկոպիկական մոդելը 4) ERDAS IMEAGINE միջոցով ճիշտ է ստանում ստերեոզույգերը 5) ճիշտ է ստանում դաշտից ստացված ճանաչման կետերը համապատասխան կոորդինատային համակարգում 6) ճիշտ է կատարում խտացում և հավասարակշռում 7) ճիշտ է կատարում տեղանքի ռելիեֆի թվային մոդելի DEM ստացումը և ճշգրտումը 8) ճիշտ է կատարում DEM մոդելի որակի ստուգում
385	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ֆոտոպլանների, ֆոտոքարտեզների կազմման գործընթացները
386	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է կազմում մոզայկա, 2) ճիշտ է ներկայացնում ֆոտոպլանները,

		<p>3) տիեզերալուսանկարահանման և աէրոլուսանկարահանման նյութերին հիման վրա ճիշտ է կազմում թվային օրթոֆոտոպլաններ,</p> <p>4) ճիշտ է ներկայացնում ֆոտոքարտեզները,</p> <p>5) ճիշտ է կատարում ֆոտոպլանների որակի ստուգում:</p>
387	Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել ֆոտոպլանից տեղագրական հատակագիծ և քարտեզ ստանալու գործընթացները
388	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է կազմում տեղագրական հատակագիծը,</p> <p>2) ճիշտ է կազմում տեղագրական քարտեզը,</p> <p>3) ճիշտ է ներկայացնում տեղագրական հատակագծերի և քարտեզների ստացման տեխնոլոգիաները:</p>
389	Ուսումնառության արդյունք 5	Կատարել վերծանում
390	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է մեկնաբանում աէրոնկարների վերծանման մեթոդները,</p> <p>2) ճիշտ է կատարում կամերալ վերծանում,</p> <p>3) ճիշտ է կատարում դաշտային վերծանում:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՄԻՋՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ»		
391.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ 5-17-031
392.	Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը մշակվել է միջհամայնքային հողաշինարարության խնդիրները, դրանց ունեցած տեղն ու դերը հողային հարաբերությունների կարգավորման և հողաշինարարական նախագծերի կազմման գործում ուսումնասիրելու նպատակով:
393	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
394	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂԾ 5-17-022 «Ներհամայնքային հողաշինարարություն» մոդուլը:
395	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
396	Ուսումնառության արդյունք 1	Ներկայացնել միջհամայնքային հողաշինարարության կարգը և կազմել նախագծային առաջադրանք

397.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է վերլուծում միջհամայնքային հողաշինարարության անցկացման կարգը, 2) ճիշտ է կազմում միջհամայնքային հողաշինարարության նախագծային առաջադրանք, 3) ճիշտ է ներկայացնում միջհամայնքային հողաշինարարության նախագծային առաջադրանքի քննարկման և հաստատման կարգերը:
398	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել միջհամայնքային հողաշինարարական աշխատանքներ
399	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է կատարում միջհամայնքային հողաշինարարական նախագծի նախապատրաստական աշխատանքները, 2) վերլուծում և տարանջատում է միջհամայնքային հողաշինարարական նախագծի կատարման փուլերը 3) ըստ փուլերի ճիշտ է կատարում նախագծային և հետազոտական աշխատանքներ, 4) ճիշտ է կազմում նախագծային և նախահաշվարկային փաստաթղթեր, 5) ճիշտ է կատարում փաստաթղթերը հաստատման ներկայացնելու քայլերը, 6) ճիշտ է ներկայացնում նախագծի հաստատման կարգը:
400	Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարման առանձնահատկությունները
401.	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է ներկայացնում պետության և համայնքների սեփականություն հանդիսացող հողամասերի օտարումն իրականացնող լիազոր մարմինները, 2) ճիշտ է կատարում պետության և համայնքների սահմանափակություն հանդիսացող հողամասերի օտարման գործընթացի քայլերը:
402.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել նոր հողօգտագործողների տարածքի կազմակերպում և գոյություն ունեցողների կարգավորում
403	Կատարման չափանիշներ	<ol style="list-style-type: none"> 1) ճիշտ է կազմակերպում նոր հողօգտագործողների սամանները, 2) ճիշտ է կարգավորում գոյություն ունեցող հողօգտագործողների տարածքը, 3) ճիշտ է վերականգնում և հանձնում պահպանության սահմանային նշանները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՈՂԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ»		
404.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ 5 -17- 032

405.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հողերի գնահատման հիմնական դրույթների, գնահատման գործընթացի, հողերի մանիթորինգի, հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման ավտոմատացված համակարգերի վերաբերյալ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ:
406.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
407.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂԾ 5-17-023 «Հողային կադաստր, հողերի պետական գրանցում և հաշվառում» մոդուլը:
408.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
409.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կիրառել հողերի գնահատման հիմնական դրույթները
410.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է վերլուծում հողերի գնահատման հիմնական դրույթները, 2) ճիշտ է կիրառում հողերի գնահատման դրույթները:
411.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել հողերի որակական գնահատումը (բռնիտում)
412.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է ընտրում հողերի որակական գնահատման ելակետային ցուցանիշները 2) ճիշտ է վերլուծում հողերի որակական գնահատման ելակետային ցուցանիշները, 3) ճիշտ է մշակում հողերի գնահատման սանդղակները, 4) ճիշտ է հաշվարկում հողերի որակական գնահատման բալերը:
413.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել հողերի տնտեսական գնահատումը
414.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է վերլուծում հողերի տնտեսական գնահատման նշանակությունն ու խնդիրները, 2) ճիշտ է կիրառում հողերի տնտեսական գնահատման ցուցանիշները, 3) ճիշտ է կատարում հողերի տնտեսական գնահատման աշխատանքները, 4) ճիշտ է մշակում հողերի տնտեսական գնահատման սանդղակները:
415.	Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել հողերի մոնիթորինգ
416.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է տարբերակում է հողերի մոնիթորինգի խնդիրները,

		<p>2) ճիշտ է կատարում տարածքային համակարգված մոնիթորինգ, կազմում հաշվետվություններ կատարված աշխատանքի վերաբերյալ,</p> <p>3) ճիշտ է իրականացնում հողերի վիճակի փոփոխության բացահայտում, այդ փոփոխությունների կանխատեսում և բացասական գործընթացների հետևանքների կանխարգելման ու վերացման մասին հանձնարարականների մշակում:</p>
417.	Ուսումնառության արդյունք 5	Հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման նպատակով կիրառել ավտոմատացված համակարգեր
418.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է նկարագրում հողի և անշարժ գույքի պետական կադաստրի վարման նպատակով առկա ավտոմատացված համակարգերը,</p> <p>2) կիրառում է ավտոմատացված համակարգերը հողային կադաստրի վարման նպատակով,</p> <p>3) կիրառում է ավտոմատացված համակարգերը անշարժ գույքի կադաստրի վարման նպատակով</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀՈՂԱՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀՈՂԱԿԱԴԱՍՏՐԱՅԻՆ ԳԵՈԴԵԶԻԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ»		
419.	Մոդուլի դասիչը	ՀՂԾ 5 –17- 033
420.	Մոդուլի նպատակը	Մոդուլի նպատակն է ուսանողի մոտ ձևավորել հատակագծային- քարտեզագրական նյութերի պատրաստման, որակի գնահատման և հարակից այլ աշխատանքների համար անհրաժեշտ գիտելիքներ և դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ
421.	Մոդուլի տևողությունը	72 ժամ
422.	Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել ՀՂԾ 5–17–032 «Հողերի գնահատում և մոնիթորինգ» մոդուլը:
423.	Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար սահմանված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
424.	Ուսումնառության արդյունք 1	Կատարել տեղագրագեոդեզիական հետազոտություններ
425.	Կատարման չափանիշներ	<p>1) ճիշտ է ներկայացնում տեղագրագեոդեզիական հետազոտությունների անցկացման կարգի մանրամասները,</p> <p>2) ճիշտ է իրականացնում հողաշինարարական նախագծերի կազմման փուլերի գործողությունները,</p>

		3) կատարում է հողամասերի սահմանների վերականգնում և հանույթ:
426.	Ուսումնառության արդյունք 2	Կատարել հողամասերի մակերեսների հաշվարկում
427.	Կատարման չափանիշներ	1) հողամասերի մակերեսների հաշվարկման եղանակների առանձնահատկությունների բնութագիրը ճիշտ է, 2) ճիշտ է կատարում անալիտիկ եղանակով մակերեսների հաշվարկ, 3) հիմնավորում է մակերեսների հաշվարկման ճշտությունը, 4) ճիշտ է կատարում գրաֆիկական եղանակով մակերեսների հաշվարկ:
428.	Ուսումնառության արդյունք 3	Կատարել հողաշինարարական նախագծման աշխատանքներ
429.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է հավաքագրում հողաշինարարական նախագծման մշակման համար ելակետային տվյալները 2) ճիշտ է կիրառում հողաշինարարական նախագծման մեթոդներն ու եղանակները, 3) ճիշտ է կատարում էսքիզային նախագծեր, 4) անալիտիկ, մեխանիկական և գրաֆիկական եղանակներով նախագծումները ճիշտ է կատարում:
430.	Ուսումնառության արդյունք 4	Նախագիծը տեղափոխել բնության մեջ
431.	Կատարման չափանիշներ	1) ճիշտ է կատարում նախագիծը բնության մեջ փոխադրելու նախապատրաստական աշխատանքները, 2) ճիշտ է կիրառում նախագիծը բնության մեջ տեղափոխելու եղանակները, 3) անկյունաչափական և գրաֆիկական եղանակներով կատարում է նախագծի տեղափոխում բնության մեջ:

Միջին մասնագիտական կրթության 0811.05.5 <<Հողաշինարարություն>> մասնագիտության 0811.05.01.5

<<Տեխնիկ - հողաշինարար>> որակավորման օրինակելի ուսումնական պլան

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ	Շաբաթների թիվը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվածությունը, ժամ	Պարտադիր լարանային պարապմունքներ, ժամ	Ուսուցման երաշխավորվող տարին
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ, ՍՈՑԻԱԼ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		108	72	1
2	Տնտեսագիտության հիմունքներ		81	54	2
3	Քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		81	54	1
4	Իրավունքի հիմունքներ		54	36	2
5	Պատմություն		81	54	1
6	Ռուսաց լեզու		108	72	1, 2
7	Օտար լեզու		108	72	1, 2
8	Լանդշաֆտագիտության և էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	
9.	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		42	28	2
10.	Ֆիզիկական կուլտուրա		240	160	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		957	638	
	ԱՌԱՆՑՔԱՅԻՆ ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
1.	Հաղորդակցություն		54	36	1
2.	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		54	36	1
3.	Համակարգչային օպերատորություն		54	36	2
4.	Աշխատանքային գործունեության ընդհանուր հմտություններ		81	54	2
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		243	162	
	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Գյուղատնտեսական, մեյիորատիվ, շինարարական մեքենաներ և մեքենայացում		108	72	1
2.	Հողագիտություն		54	36	1
3.	Ընդհանուր երկրաբանություն		81	54	1
4.	Գյուղատնտեսագիտության հիմունքներ		81	54	1
5.	Ընդհանուր երկրագործություն		81	54	1
6.	Անասնապահության հիմունքներ		81	54	1
7.	Հողաշինարարական գծագրություն		108	72	1
8.	Ընդհանուր գեոդեզիա		81	54	1
9.	Թեոդոլիտային հանույթ		108	72	1
10.	Գրունտների մեխանիկա և շինարարական նյութեր		81	54	2
11.	Տախիոմետրական և մենզուլային հանույթ		108	72	2
12.	Նիվելիրացման աշխատանքներ		81	54	2
13.	Հողագիտություն, հողային քարտեզագրում		54	36	3
14.	Գյուղատնտեսական արտադրության էկոնոմիկա և մարքեթինգ		81	54	3
15.	Գյուղատնտեսական արտադրության կազմակերպում և կառավարում		81	54	3
16.	Տեղեկությունների մշակման վիճակագրական մեթոդները		81	54	3
17.	Ձեռներեցություն		108	72	3
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		1458	972	
	ՀԱՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ				
1.	Գյուղական բնակավայրերի նախագծում		81	54	2

2.	Հողային իրավունք		108	72	2
3.	Քարտեզագրություն		27	18	2
4.	Հողաշինարարություն և հողաշինարարական նախագծում		81	54	2
5.	Ներհամայնքային հողաշինարարություն		108	72	2
6.	Հողային կադաստր, հողերի պետական գրանցում և հաշվառում		108	72	2
7.	Տեղական նշանակության ճանապարհների նախագծում		108	72	3
8.	Քարտեզագրության մոդելավորում		54	36	3
9.	Քարտեզների նախագծում		54	36	3
10.	Հողաբարելավում և հողավերականգնում		108	72	3
11.	Հողային ռեսուրսների կառավարում		81	54	3
12.	Հողային ռեսուրսների օգտագործման կանխատեսում		81	54	3
13.	Ֆոտոգրամմետրիա		108	72	3
14.	Միջհամայնքային հողաշինարարություն		108	72	3
15.	Հողերի գնահատում և մոնիթորինգ		108	72	3
16.	Հողաշինարարական և հողակադաստրային գեոդեզիական աշխատանքներ		108	72	3
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		1431	954	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		135	90	2-3
	ՊԱՀՈՒՍԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		96	64	1-3
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	80	4320	2880	
	ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		300	300	
	ՊՐԱԿՏԻԿԱ	26			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	6			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍԱՎՈՐՈՒՄ	8			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	120			